Afdeling energie, lucht, klimaat en duurzame gebouwen

ENERGIEPREMIES - VERSLAG 2015

Het verslag "Energiepremies 2015" wil een antwoord bieden op de belangrijke vragen over het uitvoeringsprogramma van 2015, de betrokken premies, de begroting en de gevolgen daarvan.



Versie mei 2016

Meer info
http://www.leefmilieu.brussels

Onderafdeling Promotie Duurzame Gebouwen
Departement Energiepremies

bruxelles environnement leefmilieu brussel .brussels

ENERGIEPREMIES - VERSLAG 2015

VERSLAG ENERGIEPREMIES 2015: SAMENVATTING

1. HET SYSTEEM VAN ENERGIEPREMIES

Als uithangbord van een stimulerend en duurzaam energiebeleid zijn energiepremies een investeringssteunmaatregel die Brusselaars informeert en stimuleert, zodat zij de juiste keuze maken bij de energierenovatie van een gebouw en hun energieverbruik - en factuur - kunnen terugschroeven. De premies leveren aldus een niet geringe bijdrage tot de geïntegreerde doelstellingen van het Gewest wat betreft het "Lucht-Klimaat-Energieplan" voor 2020, 2030 en 2050.

Bovendien ondersteunt het systeem een keuze van oplossingen die, zowel voor renovaties als voor nieuwbouw, energie-efficiënter - zo niet vernieuwender - zijn dan wat de markt spontaan aanbiedt. Het ondersteunt bovendien ook de Brusselse renovatie- en bouwmarkt.

Energiepremies worden sinds 2004 uitgekeerd en hebben sindsdien aan bekendheid en belang gewonnen. In 2015 vertegenwoordigden ze een jaarbegroting van € 20 miljoen, voor iets meer dan 17.000 uitgekeerde premies.

Van 2004 tot 2011 werd het systeem van de energiepremies uitgevoerd door SIBELGA. Vandaag wordt het technisch en administratief beheerd door Leefmilieu Brussel.

Concreet berust het systeem van de energiepremies op 3 pijlers:

- Een **uitvoeringsprogramma** dat elk jaar de technische en financiële kenmerken van de premies definieert; de jaarlijkse herziening zorgt ervoor dat het wordt afgestemd om de meest geavanceerde technologieën die op de markt beschikbaar zijn;
- Een **begrotingsmachtiging** die de beschikbare jaarlijkse begroting voor het premiestelsel bepaalt;
- Een **interministerieel protocolakkoord** dat de procedure van de betaling van de premies vlotter laat verlopen.

Sinds 2011 wordt bovendien rekening gehouden met **sociale maatstaven**. Dit betekent dat men bij de berekening van het premiebedrag rekening houdt met 3 inkomenscategorieën en dat woningen die in een RVOHR-zone gelegen zijn, automatisch een verhoogde premie krijgen.

2. RESULTATEN: WIE KRIJGT DE PREMIE EN WAARTOE DIENT DE PREMIE?

Gaat men dieper in op het effect op de begroting van 2015, dan stelt men vast dat de premies:

- vooral werden toegekend aan **gezinnen**, die 9 op de 10 premies ontvingen, wat 55% van het totale uitgekeerde bedrag vertegenwoordigt; deze premies gingen voor 64% naar de bewoners van de woningen;
- vooral betrekking hadden op werken aan de **woningen**: dat was het geval voor 98% van de toegekende premies, wat 82% van het uitgekeerde totaalbedrag vertegenwoordigt;
- bijna alle betrekking hadden op **renovatiewerken**: meer dan 99,5% van de premies en meer dan 92% van het totaalbedrag;
- in de eerste plaats werden aangewend om gebouwen te isoleren (ongeveer 3/4 van de bedragen), vervolgens om energiebesparende systemen en toestellen (verwarming en huishoudtoestellen) te installeren en tot slot om energie-efficiënte investeringen te doen.

Het systeem van aanpassing van de premies aan de inkomens heeft zijn doel bereikt: gezinnen met een laag inkomen genieten doorgaans een grotere terugbetaling van hun investering dan andere gezinnen.

De aan de premies gerelateerde werken vertegenwoordigen een gefactureerd bedrag van minstens € 138 miljoen; dit betekent dat **een investering van 1 euro overheidsgeld bijdraagt tot het genereren van meer dan 6 euro aan werkzaamheden voor de bouwsector**.

INHOUDSTAFEL

VERSLAG ENERGIEPREMIES 2015: SAMENVATTING 1
INHOUDSTAFEL 3
OVERZICHT VAN DE FIGUREN 3
OVERZICHT VAN DE TABELLEN 4
DOELSTELLING EN MOTIVERING VAN DIT DOCUMENT 6
INLEIDING: HET SYSTEEM VAN DE ENERGIEPREMIES 7
DEEL I: ANALYSE VAN DE TOEGEKENDE PREMIES TIJDENS HET BEGROTINGSJAAR 2015 16
DEEL II: ANALYSE VAN HET AANTAL INGEDIENDE DOSSIERS VOOR 2014 EN HET ADMINISTRATIEVE BEHEER VAN HET PREMIESTELSEL 47
DEEL III: VERGELIJKING OVER VERSCHILLENDE JAREN 59
BESLUIT: HET HUIDIGE SYSTEEM 61

OVERZICHT VAN DE FIGUREN

Figuur 1 - Opsplitsing van het aantal premies en toegekende totaalbedragen per belangrijkste technologische categorie 18
Figuur 2 - De "Trias Energetica" voor het ontwerp van gebouwen 19
Figuur 3 - Opsplitsing van het aantal premies en toegekende totaalbedragen per technologie 21
Figuur 4 - Energieverbruik en -factuur van het BHG in 2013 - Opsplitsing per economische sector 23
Figuur 5 - Premiebedrag toegekend voor nieuwbouw per gebouwtype 25
Figuur 6 - Aantal premies en totaalbedrag voor gezinnen, per technologie 28
Figuur 7 - Opsplitsing van de aan gezinnen toegekende premies voor woningen, naargelang de aanvrager de woning al dan niet zelf bewoont 29
Figuur 8 - Aantal premies toegekend aan de openbare sector, per technologie 30
Figuur 9 - Totaalbedragen toegekend aan de openbare sector, per technologie 31
Figuur 10 - Aantal premies toegekend aan de privésector, gerangschikt volgens technologie 33
Figuur 11 - Premiebedragen toegekend aan de privésector, gerangschikt volgens technologie 34
Figuur 12 - Aantal premies toegekend aan vzw's, gerangschikt volgens technologie 36
Figuur 13 - Premiebedragen toegekend aan vzw's, gerangschikt volgens technologie 37
Figuur 14 - Verdeling van de inkomensniveaus op basis van het aantal premies en het bedrag van de premies (huishoudens) 39
Figuur 15 - Opsplitsing van de uitgekeerde premies (aantal en bedrag) per inkomenscategorie van de aanvrager 42
Figuur 16 - Opsplitsing van de premies voor energiezuinige huishoudtoestellen op basis van de kenmerken van de aanvrager (inkomenscategorie, huurder/eigenaar) 43
Figuur 17 - Opsplitsing van de werkzaamheden aan woningen die energiepremies genieten in functie van de woningvoorraad per gemeente (uitgezonderd F-premies) 44

Figuur 18 - Premies toegekend in functie van de RVOHR-zone (aantal en bedrag) 46
Figuur 19 - Aantal ingediende dossiers in kalenderjaar 2015, opgesplitst per status 47
Figuur 20 - Aantal uitgekeerde premies per ontvangstdatum en per stelsel 48
Figuur 21 - Aantal ingediende dossiers in kalenderjaar 2015, opgesplitst per status (situatie op 12/05/2016) 49
Figuur 22 - Maandelijkse totaalbedragen per ontvangstdatum en per stelsel 50
Figuur 23 - Maandelijkse evolutie van de lopende premies en de premies die wachten op betaling (in aantal) 51
Figuur 24 - Maandelijkse evolutie van de lopende premies en de premies die wachten op betaling (in bedrag) 52
Figuur 25 - Aantal behandelde premies per behandelingsdatum 53
Figuur 26 - Bedrag van de behandelde premies per behandelingsdatum 53
Figuur 27 - Maandelijks verloop van de betaling van de premies 54
Figuur 28 - Maandelijks betaalde bedragen, alle premiestelsels samengeteld 55
Figuur 29 - Evolutie van het totaalbedrag van vastleggingen in 2015 56
Figuur 30 - Aandeel van de telefonische oproepen en e-mails over premies ten opzichte van de rest van Leefmilieu Brussel in 2015 58
Figuur 31 - Aandeel subthema's 'Energie' op het totaal van de oproepen rond 'Energie' in 2015 58

OVERZICHT VAN DE TABELLEN

Tabel 1 Aantal premies en toegekende bedragen, 2004-2015 13
Tabel 2 - Opsplitsing van de premies volgens belangrijkste categorie, aantal en bedrag 17
Tabel 3 - Opsplitsing van de premies per technologie, aantal en uitgekeerd bedrag 20
Tabel 4 - Opsplitsing van de premies volgens gebouwtype 23
Tabel 5 - Opsplitsing van het aantal toegekende premies en het totaalbedrag van de premies per werftype (renovatie of nieuwbouw) 24
Tabel 6 - Opsplitsing van 'nieuwbouwpremies' per technologie, aantal en uitgekeerd bedrag 25
Tabel 7 - Opsplitsing van de B10-premies per aantal uitgekeerde premies 26
Tabel 8 - Opsplitsing van de B10-premies per uitgekeerde bedragen 26
Tabel 9 - Opsplitsing van de premies volgens belangrijke activiteitssectoren 27
Tabel 10 - Opsplitsing van de aan gezinnen toegekende premies per nieuwbouw en renovatie 29
Tabel 11 - Opsplitsing van de premies volgens het type openbare sector (aantal en bedrag) 30
Tabel 12 - Premies toegekend aan de openbare sector, opgesplitst per gebouwfunctie 31
Tabel 13 - Opsplitsing van aan de openbare sector toegekende premies voor nieuwbouw en renovatie 32
Tabel 14 - Premies toegekend aan de privésector 32
Tabel 15 - Opsplitsing van de aan de privésector toegekende premies in functie van het type van begunstigd gebouw 34
Tabel 16 - Opsplitsing van de aan de privésector toegekende premies voor nieuwbouw en renovatie 35
Tabel 17 - Premies aan vzw's 35

Tabel 18 - Opsplitsing van de aan vzw's toegekende premies in functie van het type van begunstigd gebouw 37
Tabel 19 - Premies aan vzw's voor nieuwbouw en renovatie 38
Tabel 20 - Opsplitsing van het bedrag en aantal premies aan de verschillende sectoren per inkomenscategorie 38
Tabel 21 - Premies aan gezinnen opgesplitst per inkomenscategorie: aantallen en totaalbedragen .. 39
Tabel 22 - Detail van de premies per inkomenscategorie 40
Tabel 23 - Woningpremies: dekkingsgraad 41
Tabel 24 - Gemiddeld premiebedrag voor energiezuinige huishoudtoestellen per inkomenscategorie van de aanvrager 42
Tabel 25 - Aantal premies en toegekend totaalbedrag per gemeente 43
Tabel 26 - Opsplitsing van het budget 2015 per gemeente en percentage met RVOHR-bonus 45
Tabel 27 - Voornaamste redenen van premieweigeringen in 2015 48
Tabel 28 - Vergelijking van de stelseljaren 2014 en 2015 in termen van aantallen en bedragen van toegekende premies 59

DOELSTELLING EN MOTIVERING VAN DIT DOCUMENT

1. DOELSTELLING

Dit document heeft als doel een gedocumenteerde analyse te maken van de resultaten van het systeem van energiepremies voor het begrotingsjaar 2015.

2. MOTIVERING VAN DIT DOCUMENT

De energiepremies worden beschreven in het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 9 februari 2012 betreffende de toekenning van financiële steun op het vlak van energie. Artikel 7 bepaalt dat Leefmilieu Brussel "de Regering vóór 30 juni van elk jaar een verslag over de uitvoering van zijn verplichtingen en opdrachten gedurende het voorgaande jaar en over de acties van het uitvoeringsprogramma" moet bezorgen. Dit verslag is dus een wettelijke verplichting.

Het verslag "Energiepremies 2015" moet een antwoord bieden op enkele fundamentele vragen:

- Beantwoorden het premiestelsel van 2015 en zijn uitvoeringsprogramma aan de verwachtingen? Welke premies werden het vaakst aangevraagd?
- Werd het budget voorzien voor 2015 volledig opgebruikt? Volstond het budget om de aanvragen te dekken? Heeft dit budget implicaties voor het budget van 2016?

In 2015 werden 18.051 premieaanvragen ingediend bij Leefmilieu Brussel; 17.345 premies werden uitbetaald[1], goed voor een totaalbedrag van € 20.022.273.

3. STRUCTUUR VAN HET DOCUMENT

Het document omvat de volgende delen:

- Inleiding: het systeem van de energiepremies
- Deel I: Analyse van de toegekende premies tijdens het begrotingsjaar 2015
- Deel II: Analyse van het aantal ingediende dossiers voor 2015 en het administratieve beheer van het premiestelsel
- Deel III: Vergelijking over verschillende jaren
- Conclusie

[1] In dit verslag omvat de "uitbetaling van de premie" twee begrippen, namelijk de effectieve, directe betaling van een premie en de vastlegging van de premiebelofte.

INLEIDING: HET SYSTEEM VAN DE ENERGIEPREMIES

Energiepremies worden sinds 2004 uitgekeerd en hebben sindsdien aan bekendheid en belang gewonnen. In 2015 vertegenwoordigden ze een jaarbegroting van € 20,02 miljoen[2], voor iets meer dan 17.000 uitgekeerde premies.

Als uithangbord van een stimulerend en duurzaam energiebeleid zijn energiepremies een investeringssteunmaatregel die Brusselaars informeert en stimuleert, zodat zij de juiste keuze maken bij de energierenovatie van een gebouw. De premies leveren aldus een niet geringe bijdrage tot de geïntegreerde doelstellingen van het Gewest wat betreft het "Lucht-Klimaat-Energieplan" voor 2020, 2030 en 2050. In tegenstelling tot andere steunmaatregelen, is het energiepremiestelsel niet in de eerste plaats bedoeld om Brusselaars gemakkelijker toegang te verschaffen tot een woning, maar wel om hen te helpen om hun woningen zo te verbeteren dat hun energieverbruik getemperd wordt.

1. ALGEMEEN - DE DOELSTELLINGEN VAN HET PREMIESYSTEEM

Het energiepremiesysteem zo opgevat dat het milieudoelstellingen haalt en tegelijkertijd op coherente wijze rekening houdt met sociale en economische bezorgdheden.

1.1 Energiebesparing stimuleren en bijdragen aan de vermindering van de CO2-uitstoot

De algemene doelstelling van dit instrument is het energieverbruik terugschroeven en de CO-2 uitstoot verminderen. In het Brussels Hoofdstedelijke Gewest zijn woongebouwen de grootste energieverbruikers (75%)[3]. De isolatie van gebouwen en de renovatie van verwarmingsinstallaties zijn dan ook een prioriteit om de doelstellingen inzake uitstootvermindering van de Europese Unie te behalen. De premies zijn voor Brusselaars een belangrijke stimulus om te investeren in maatregelen die hun energiefactuur doet dalen en om bij te dragen aan deze algemene doelstellingen.

Het instrument heeft aan de basis geen typisch sociaal oogmerk maar beoogt eerder de bevordering van energiebesparende investeringen, door de burger wegwijs te maken in de meest geavanceerde technologieën die beschikbaar zijn op de markt. Sinds 2011 werd er evenwel een sociaaleconomische dimensie aan toegevoegd, met hogere premies voor aanvragers uit de gemiddelde- en lage-inkomenscategorie.

1.2 De markt aanmoedigen energie-innoverend te renoveren

Het gebruik van energie-efficiënte materialen, systemen en toestellen is erg belangrijk om het comfort van gebouwen te verzekeren en het energieverbruik te optimaliseren. Deze specifieke takken van de bouw- en productiesector kennen een snelle evolutie, onder andere door de snelle prijsstijging van de traditionele energiebronnen in Europa. Een van de grootste uitdagingen voor deze markt is evenwel het creëren van een voldoende 'kritische massa' om nieuwe technologieën ingang te doen vinden in de dagelijkse renovatiepraktijken.

[2]Het zijn de energieleveranciers die, ter promotie van energie-efficiëntie, een maandelijkse bijdrage leveren aan het fonds voor het energiebeleid.
[3]Brusselse energiebalans 2013, Leefmilieu Brussel (2015)

Het energiepremiesysteem sluit aan op de logica van steunmaatregelen voor investeringen in energie-efficiëntie. Mensen die een renovatie starten die niet onder de EPB-vereisten valt, worden er zo immers toe aangezet de prestaties van de gebouwen die ze renoveren op hetzelfde niveau te krijgen als gebouwen die wél aan die vereisten gebonden zijn. Het ondersteunt op die manier ook de Brusselse renovatie- en bouwmarkt.

Energiepremies helpen om op lange termijn te investeren, door de energiekwaliteit van de renovatie of de nieuwbouw te verbeteren zodat woningen niet verouderd of slecht geconfigureerd zijn na verloop van 5, 10 of 15 jaar, terwijl de investeringen zelf (dak, raam, muur, ...) een aanzienlijk langere levensduur hebben (20 jaar voor technische installaties en meer dan 50 jaar voor de bouwschil). De premies geven mensen een 'duwtje in de rug' zodat ze net iets meer kunnen investeren in betere energieprestaties. In het licht van de onafwendbare stijging van de energieprijzen en de noodzaak om de uitstoot van broeikasgassen drastisch terug te dringen tegen 2050, is een beleid dat erin bestaat om investeringen te stimuleren die beantwoorden aan deze uitdagingen, een goed beleid.

De energiepremie speelt ook onrechtstreeks de rol van stimulator voor economische groei door indirect de transitie te bevorderen - en zelfs de toename - van bedrijven die opteren voor innovatie en door de opleidingen van de betrokken werknemers en ondernemers te stimuleren, alsook de lokale en moeilijk verplaatsbare technische beroepen. Door een beroep te doen op een vakman wordt de correcte en veilige uitvoering van de werken gewaarborgd en blijft de milieu-impact van de werkzaamheden of de installatie beperkt.

1.3 Ondersteuning van de doorvoering van een strenge Europese energiewetgeving

De energiepremie is ook een instrument dat nuttig kan bijdragen tot de doorvoering van een wetgeving en de naleving ervan.

De invoering van de EPB-verwarmingsreglementering is hier een goed voorbeeld van. Sinds 2012 is de premie voor verwarmingsketels onderworpen aan een erkenning van de installatie door een EPB-verwarmingsinstallateur, wat heeft geleid tot een stijging van de aanvragen tot erkenning door installateurs, meer bewustwording en voorlichting van de particulieren omtrent deze wetgeving en de verzekerde goede ontvangst van de controleattesten.

1.4 Kortom...

Kortom, het energiepremiesysteem biedt de volgende voordelen:

- *Sociale gevolgen*: minder energieverbruik en dus lagere energiefactuur; optimalisering van de kosten voor duurzame energierenovatie voor de bouwmeesters; meer comfort voor de gebouwen die al dan niet door de eigenaar bewoond worden; ondersteuning van de implementatie van Europese regelgeving inzake energie-efficiëntie;
- *Economische gevolgen*: ontwikkeling/groei van de markt van energie-efficiënte en innoverende renovaties; opwaardering van het onderzoek ter zake;

- *(Indirecte) gevolgen voor de tewerkstelling*: behoud/stimuleren van tewerkstelling in de sector van de energie-efficiënte renovaties en lokale, officiële en niet of weinig verplaatsbare tewerkstelling;
- *Gevolgen voor het milieu*: bijdrage tot terugschroeven van CO2-uitstoot door de betere energieprestaties van gebouwen.

2. HUIDIG WETTELIJK EN BUDGETTAIR KADER

Het energiepremiesysteem maakt deel uit van de familie van de subsidies voor een rationeel energieverbruik. Het wordt gespijsd door heffingen op de omzet van de netbeheerders voor elektriciteit en gas[4] die in het Begrotingsfonds voor het Energiebeleid worden gestort.

Van 2004 tot 2011 werd het systeem van de energiepremies uitgevoerd door SIBELGA. Vandaag wordt het technisch en administratief beheerd door Leefmilieu Brussel.

Heel summier uitgelegd, bestaat het wettelijk kader van het energiepremiestelsel uit de herziene elektriciteitsordonnantie (2011) en het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 09.02.2012 betreffende de toekenning van financiële steun op het vlak van energie.

Concreet berust de uitvoering van het systeem op 3 pijlers:

- Het **jaarlijks uitvoeringsprogramma** dat het premiestelsel definieert en het jaarlijks toegekende budget bepaalt;
- De **begrotingsmachtiging** die de beschikbare bedragen bepaalt (onder voorbehoud van bijdragen aan het Fonds);
- Het **interministerieel protocolakkoord** dat de budgettaire en boekhoudkundige procedure voor de betaling van de premies vlotter laat verlopen.

2.1 Het uitvoeringsprogramma en het jaarlijkse premiestelsel zorgen voor een dynamische omkadering van de premiestelsels.

Het uitvoeringsprogramma is een document dat jaarlijks wordt goedgekeurd door de Regering en dat het **premiestelsel** bepaalt, d.w.z. de technische, administratieve en financiële voorwaarden voor de toekenning van de premies. De Regering herbepaalt hierin het toegekende budget. Onder bepaalde voorwaarden kunnen het programma en het budget in de loop van het jaar gewijzigd worden[5]. Het uitvoeringsprogramma verleent een zekere dynamiek aan het apparaat, omdat de jaarlijkse

[4] Omwille van de openbaredienstverplichting

[5] *"De Regering keurt vóór 1 oktober van elk jaar het uitvoeringsprogramma voor het volgende jaar goed van de acties met betrekking tot het rationeel gebruik van elektriciteit ten behoeve van alle categorieën van eindgebruikers en plaatselijke dienstverleners waarnaar wordt verwezen in het voorgaande lid, evenals de hieraan gerelateerde begroting. Dit uitvoeringsprogramma omvat de financiële en technische voorwaarden voor het verkrijgen van financiële steun. Het beheer van de toekenning en de betaling van de financiële hulp wordt georganiseerd door het Instituut.*
Na advies van Brugel kan de Regering wijzigingen aan het uitvoeringsprogramma en het bijhorende budget in het lopende jaar goedkeuren." (vertaald)

herziening van de technische bepalingen de quasi real-time ondersteuning van de evolutie van energie-efficiënte technologieën of technologieën die verband houden met hernieuwbare energiebronnen mogelijk maakt. De financiële bepalingen staan borg voor een snelle reactie op economische schommelingen.

Het besluit van 09.02.2012 bepaalt de inhoud nader:

"*Art. 4.*
§ 1. Het voornoemde uitvoeringsprogramma bepaalt:
1° *de aard, de technische criteria en de categorieën van begunstigden van de premies en van de interestbonificaties die gelden tijdens het bedoelde jaar;*
2° *de regels waarmee het bedrag van de premie of van de interestbonificatie kan worden bepaald;*
3° *de begrotingskredieten die aan de regeling voor financiële steun van dit besluit worden besteed;*
4° *de termijnen om een aanvraag van premie of van interestbonificatie in te dienen.*
§ 2. Het bedrag van de premie of van de interestbonificatie waarvan sprake in§ 1 kan een vast bedrag zijn of een bedrag in verhouding tot het factuurbedrag, tot de omvang of de kwaliteit van de investering of een combinatie van beide.
Het bedrag kan verschillen naar gelang van:
1° *de aard van de begunstigde, het type van het gebouw en, voor de gezinnen, hun sociaal-economisch profiel;*
2° *de precieze plaats van het gebouw in kwestie vanwege het gewestelijke stadsrenovatiebeleid;*
3° *de aard van de werken naargelang het gaat om een nieuw gebouw of om een renovatie.*
§ 3. Het uitvoeringsprogramma kan bepalen:
1° *de premies die worden aangevraagd na de verwezenlijking en na de betaling van de studie, de aankoop of de investering in kwestie;*
2° *de premies waarvoor een premiebelofte wordt aangevraagd vóór de verwezenlijking van de studie, de aankoop of de investering in kwestie, vanwege hun technische complexiteit of de grootte van het geldbedrag. In dat geval wordt de maximumtermijn vastgelegd waarin het verzoek tot betaling na de toekenning van de premiebelofte kan worden ingediend.*
3° *het maximale premiebedrag dat per gebouw toegekend kan worden;*
4° *de datum van inwerkingtreding van een welbepaalde premie.*
§ 4. De inwerkingtredingsdatum van het uitvoeringsprogramma is standaard 1 januari van het bedoelde jaar."

Het uitvoeringsprogramma is een document van enkele bladzijden met een technische bijlage waarin de toekenningsvoorwaarden van het toekomstige premiestelsel beschreven worden.

Het premiestelsel dat in een bepaald jaar van kracht is, geldt voor alle premieaanvragen voor werkzaamheden die in aanmerking komen voor de desbetreffende premie en die tussen 1 januari en

31 december van het bedoelde jaar gefactureerd worden[6]. De aanvragen moeten ingediend worden binnen de vier maanden volgend op de facturatiedatum. Indien het beschikbare budget dreigt op te geraken in de loop van het jaar, zal Leefmilieu Brussel een bericht publiceren in het Belgisch Staatsblad, in de media die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bestrijken en op de website van het Instituut. In dit bericht staat in welke periode de uitgaven in kwestie in aanmerking blijven komen voor de premie of de interestbonificatie, binnen de grenzen van de budgettaire enveloppe. Deze periode mag niet korter zijn dan twee weken, te rekenen vanaf de datum van verschijning in het Belgisch Staatsblad.

De wet verplicht een jaarlijkse rapportering over de uitvoering van het programma en de besteding van het budget.

2.2 De jaarlijkse begrotingsmachtiging bepaalt de beschikbare bedragen.

De begrotingsmachtiging wordt bepaald door de ordonnantie betreffende de begroting die jaarlijks wordt goedgekeurd. Deze machtiging bepaalt het bedrag dat kan worden vastgelegd/betaald tijdens het begrotingsjaar, op basis van de betreffende basisallocaties van de gewestelijke begroting. Verschillende toewijzingen hebben betrekking op de energiepremies en verschillen afhankelijk van het type aanvrager (particulieren, verschillende categorieën van aanvragers uit de openbare sector, verschillende categorieën van aanvragers uit de particuliere sector) en het type premie (studie of investering).

Deze toewijzingen gebeuren op basis van de bijdragen aan het REG-fonds. Daarom kan de begrotingsmachtiging (vastlegging, gelijktijdig visum) pas gebeuren in de mate dat de bijdragen daadwerkelijk in dit Fonds worden gestort. Dit betekent dat het niet volstaat dat een vastlegging of betaling wordt toegestaan om ook daadwerkelijk te worden uitgevoerd: dat kan pas gebeuren als het Fonds ook werkelijk gespijsd wordt.

2.3 Het protocolakkoord zorgt voor een relatieve vereenvoudiging van het budgettair en boekhoudkundig mechanisme voor de toekenning van de premies.

Gelet op het aantal te behandelen premieaanvragen en met het oog op een vlottere afhandeling, is de budgettaire en boekhoudkundige procedure sinds 2012 onderworpen aan een protocolakkoord van bepaalde duur tussen de minister van Energie en de minister van Begroting.

Het eerste protocolakkoord had betrekking op de periode 01/01/2012 tot 31/12/2013 (zie bijlage 5); het tweede werd in mei 2014 ondertekend en bestreek het jaar 2014. Het protocol zorgt ervoor dat de vastlegging en de uitkering van de premie gelijktijdig kan gebeuren (uitkering zonder afzonderlijk voorafgaand vastleggingsvisum van de inspecteur van Financiën of de minister van Begroting[7]). Sinds 2015 geldt er een meerjarig protocolakkoord om de werking van premievastleggingen en -

[6] De facturatiedatum van de directe premies, de datum van indiening van de stedenbouwkundige vergunning voor aanvragen voor lage-energie- of passiefwoningen, of de datum van indiening van de premiebelofte.
[7] De premies zijn toelagen die, buiten dit protocol, individueel goedgekeurd moeten worden door de inspecteur van Financiën of de minister van Begroting, afhankelijk van de premiebedragen.

uitkeringen te vereenvoudigen en te versnellen. Dat protocol bestrijkt een periode van 5 jaar (2015-2019). Het heeft ervoor gezorgd dat de premies sneller na de start van het nieuwe begrotingsjaar worden uitbetaald.

3 GLOBALE EVOLUTIE VAN HET PREMIESYSTEEM VAN 2004 TOT 2015

3.1 Evolutie van het aantal premies en de uitgekeerde totaalbedragen per jaar

Er bestaan maar weinig bronnen die informatie verzamelen over energiepremies sinds hun invoering in 2004. Onderstaande tabel geeft de gegevens weer in functie van de begrotingsjaren.

Tabel 1 Aantal premies en toegekende bedragen, 2004-2015

Begrotingsjaar energiepremies	Aantal toegekende premies	Toegekende bedragen
2004	1.840	€ 160.200
2005	15.419	€ 1.767.486
2006	18.381	€ 3.797.638
2007	15.126	€ 10.399.637
2008	16.489	€ 15.658.545
2009	25.951	€ 34.267.573
2010	16.652	€ 11.441.477
2011	19.526	€ 14.862.834
2012	13.787	€ 12.354.840
2013	15.169	€ 22.370.360
2014	15.528	€ 23.588.272
2015	**17.345**	**€ 20.022.273**
TOTAAL	**191.213**	**€ 170.691.135**

Sinds 2005 schommelt het aantal premies dat jaarlijks wordt toegekend niet enorm, al was 2012 wel een uitschieter. In augustus 2012 werd immers een nieuw stelsel ingevoerd, waardoor het bedrag van 5 premies aanzienlijk toenam. Dat effect zet zich volop door in 2013 en 2014, met een gelijk aantal premies voor een vrijwel gelijk bedrag. In 2015 namen de premiebedragen dan wel sterk af, toch werden er heel wat premieaanvragen ingediend en goedgekeurd (iets minder dan 16.000, zie deel II). De 17.345 premies die uitbetaald werden, zijn dus de premies aangevraagd in 2015 en de aanvragen die al in 2014 werden ingediend en toegekend, maar toen niet uitgekeerd konden worden. Enkel het bedrag blijft lager.

3.2 Evolutie van de keuze van technieken die door de premies gedekt worden

De premies zijn in de eerste plaats bedoeld om gebouwen te isoleren, vervolgens om energie-efficiënte systemen en toestellen te installeren (verwarming, sanitair warm water, verlichting, huishoudtoestellen) en tot slot om te investeren in hernieuwbare energie.

Dankzij de jaarlijkse herziening kan men het stelsel afstemmen op de beste technologieën die beschikbaar zijn op de markt.

3.3 Mate waarin rekening wordt gehouden met het inkomensniveau van de aanvragers en de RVOHR-zone sinds 2011

Sinds 2011 wordt bij de berekening van de toegekende premies rekening gehouden met 3 inkomenscategorieën: de basiscategorie (A), de categorie van gemiddelde inkomens (B) en de

categorie van lage inkomens (C). Aanvragers uit categorieën B en C krijgen een hogere premie dan aanvragers uit de basiscategorie (categorie A).

3.3.1 Premiecategorieën volgens inkomens

Voor alle premies met betrekking tot werkzaamheden of investeringen voor een woongebouw worden er drie bedragen vastgelegd in functie van de categorie waartoe de aanvrager behoort:

- Categorie A - basisinkomen
- Categorie B - gemiddeld inkomen
- Categorie C - laag inkomen

De categorie wordt bepaald op basis van de som van de globale en de afzonderlijk belastbare inkomsten van de aanvrager en van iedereen ouder dan 18 jaar die staat op de gezinssamenstelling die het gemeentebestuur minder dan drie maanden voor de datum van indiening van de premieaanvraag heeft uitgereikt.

In het begin kwamen de inkomensgrenzen per categorie min of meer overeen met de bestaande grenzen voor de gezinsinkomens die van kracht waren voor de renovatiepremies. De plafonds werden vervolgens herzien in functie van de gezinssamenstelling (leeftijd van de aanvrager, alleenstaande, getrouwd of samenwonend, aantal personen ten laste) en het gezamenlijk inkomen van alle personen ouder dan 18 jaar die deel uitmaken van dit gezin.

a) Begunstigden van de premies van categorie A (basiscategorie)

Alle aanvragers behoren standaard tot deze categorie en sommige aanvragers behoren ambtshalve tot deze categorie:

- De aanvragers van een premie voor werken aan tertiaire of industriële gebouwen;
- Rechtspersonen, met uitzondering van sociale verhuurkantoren (SVK), of aanvragers die een huurovereenkomst hebben afgesloten met een SVK, het Woningfonds of de Openbare Vastgoedmaatschappijen (OVM), die in aanmerking komen voor premies van categorie C.

b) Begunstigden van premies van categorie B (gemiddeld inkomen)

Het betreft gezinnen (natuurlijke personen) met een inkomen begrepen tussen € 30.000/jaar en € 60.000/jaar voor een alleenstaande persoon, en tussen € 45.000/jaar en € 75.000/jaar voor een koppel[8].

c) Begunstigden van premies van categorie C (laag inkomen)

Het gaat om:

[8]De echtgenoot/echtgenote of samenwonende(n) ouder dan 18 jaar, zoals vermeld in de gezinssamenstelling die minder dan 3 maanden vóór de indieningsdatum van de premieaanvraag door het gemeentebestuur werd afgeleverd.

- Gezinnen (natuurlijke personen) met een inkomen lager dan of gelijk aan € 30.000/jaar voor een alleenstaande persoon, en € 45.000/jaar voor een koppel;
- Sociale verhuurkantoren (SVK);
- Openbare vastgoedmaatschappijen of personen die een huurovereenkomst hebben afgesloten met deze maatschappijen;
- Het Woningfonds;
- Personen die een Brusselse groene lening genieten (BGL);
- Rechthebbenden op een leefloon van het OCMW;
- Rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming (RVV);
- De beschermde afnemers[9].

d) <u>Verhogingen van de inkomensgrenzen</u>

De inkomensgrenzen voor categorieën B en C worden:

- vermeerderd met € 5.000 als de aanvrager (of de aanvragers bij een (echt)paar) minsten 35 jaar is/zijn op de aanvraagdatum;
- vermeerderd met € 5.000 per persoon die fiscaal ten laste is zoals vermeld op het aanslagbiljet 'Belasting op natuurlijke personen en aanvullende belastingen' van de Belastingdienst.

3.3.2 De RVOHR-bonus (hierin begrepen de Wijkcontracten)

Volledig residentiële gebouwen die in een RVOHR-zone gelegen zijn (ruimte voor versterkte ontwikkeling van huisvesting en renovatie) genieten automatisch een verhoging van 10% van het premiebedrag. De plafonds voor de energiepremies blijven van kracht.

[9] Het betreft residentiële klanten **met onbetaalde schulden die door hun commerciële energieleverancier in gebreke gesteld zijn** en die door SIBELGA erkend worden.

DEEL I: ANALYSE VAN DE TOEGEKENDE PREMIES TIJDENS HET BEGROTINGSJAAR 2015

1. INLEIDING: DE ANALYSE WORDT UITGEVOERD VOLGENS DE VERSCHILLENDE 'JAARTYPES'

Wat de energiepremies betreft, worden drie jaartypes gebruikt afhankelijk van wat men wenst te bestuderen:

- Het stelseljaar: volgens de datum van de investeringen (datum van de afrekeningsfactuur)
- Het indieningsjaar: volgens het jaar waarin de aanvraag werd ingediend
- Het begrotingsjaar: volgens de datum van betaling van de premie [10]

Bijvoorbeeld: een premie kan verbonden zijn aan een factuur die gedateerd is op 15/12/2013, ingediend op 15/03/2014 en - als gevolg van de complexiteit van de aanvraag of onvolledige gegevens, enz. - pas in 2015 uitbetaald wordt. Voor deze premieaanvraag is het stelseljaar 2013, het indieningsjaar 2014 en het begrotingsjaar 2015.

Deze drie jaartypes leveren aldus verschillende informatie op:

- Als men wil nagaan op welke manier het geld van het betrokken jaar werd uitgegeven → analyse van het *begrotingsjaar*[11].
- Als men een analyse wil van de werkzaamheden die werkelijk uitgevoerd zijn in een kalenderjaar (op basis van de facturen voor de werken) → analyse van het *stelseljaar*[12].
- Als men een analyse wil voeren van het stimulerend of ontradend effect van het bedrag van de premies of zelfs een analyse van het buitenkanseffect → onderlinge vergelijking van de *stelseljaren* om de evolutie van het aantal aanvragen vast te stellen.
- Als men de efficiëntie wil analyseren, en de tijd die Leefmilieu Brussel nodig heeft om de premies te behandelen → analyse van het *indieningsjaar*.

Dit document bestudeert de cijfers volgens de verschillende jaartypes. Om de efficiëntie van Leefmilieu Brussel te beoordelen wat betreft behandeling en uitbetaling van de premies, worden het indieningsjaar en de termijnen voor behandeling en uitbetaling van de premie bestudeerd. Voor een detailanalyse van de premies moet men evenwel bepalen wat het gekozen 'jaartype' is...

---

[10] In dit verslag wordt het begrip 'betalingsdatum van de premie' zonder onderscheid gebruikt, maar semantisch gezien zouden de correcte termen de volgende zijn:
- 'datum van betaling' voor een premie die rechtstreeks wordt uitbetaald
- 'datum van de vastlegging' voor een premiebelofte

[11] Het begrotingsjaar wordt bepaald door de vastleggings- en ordonnanceringsmachtigingen, de bijhorende begrotingsontvangsten en de jaarlijkse boekhoudkundige begrotingsuitvoering. Het wordt m.a.w. bepaald door de datum van betaling van de premie in directe uitbetaling of van de vastlegging van de premiebelofte.

[12] Het premiestelsel voor een bepaald jaar geldt voor alle premieaanvragen voor werken die in aanmerking komen voor die premie en die tussen 1 januari en 31 december van het bedoelde jaar gefactureerd worden. De aanvragen moeten ingediend worden binnen de vier maanden na de datum van de afrekeningsfactuur.

1.1. Gedetailleerde analyse: het stelseljaar is ideaal maar onvolledig; daarom wordt het begrotingsjaar genomen

In een ideale wereld zouden de statistieken betreffende de premies hoofdzakelijk gebaseerd zijn op het stelseljaar. Dat jaartype levert de meeste beschikbare details op. Het biedt de mogelijkheid om het effect van een wijziging van het premiebedrag te ramen en de reactiviteit/elasticiteit van de aanvraag ten opzichte van de voorgestelde bedragen te meten.

Als men zou uitgaan van het stelseljaar, dan zouden de gegevens die nodig zijn voor de eindconclusie van dit verslag niet volledig zijn op het moment dat het verslag moet worden opgesteld. In de praktijk kan een premieaanvraag voor stelseljaar 2015 ingediend worden tot eind april 2016. Bovendien duurt de behandeling van een premieaanvraag enkele weken tot maanden, afhankelijk van de complexiteit ervan.

Het is dan ook logischer om te vertrekken vanuit de 'vaste' cijfers van de begrotingsjaren in plaats van de 'evolutieve' cijfers van het stelseljaar.

2. DE GLOBALE RESULTATEN VAN DE BEGROTING 2015: AANVRAGEN VOOR TOEGEKENDE PREMIES, TOEGEKENDE TOTAALBEDRAG

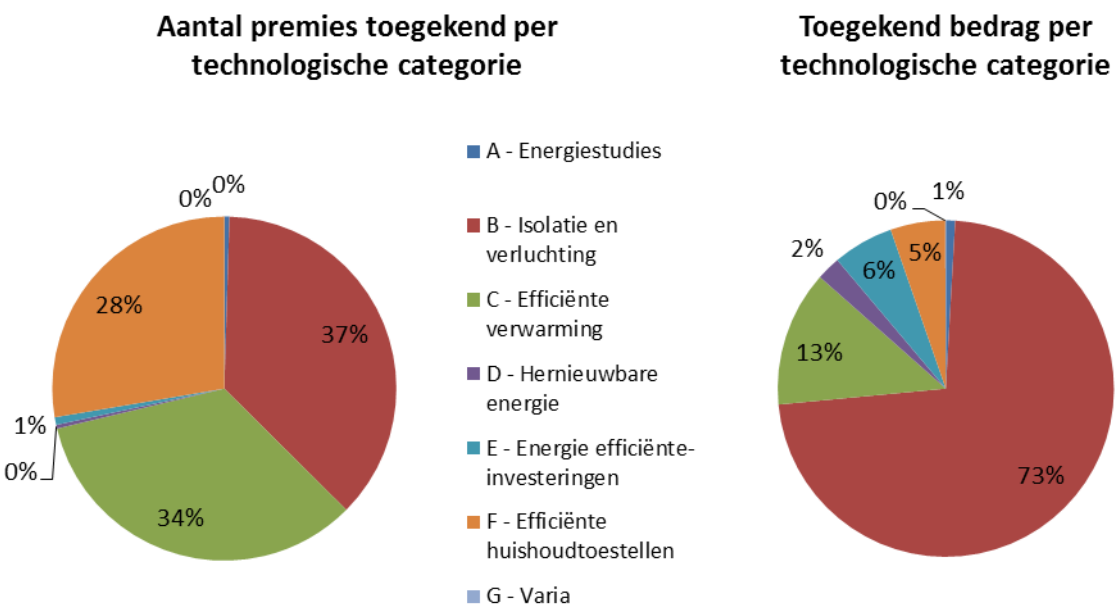
Tussen 1 januari en 31 december 2015 werden 17.345 premieaanvragen goedgekeurd op het begrotingsjaar 2015, wat een totaalbedrag van € 20.022.273 vertegenwoordigt.

In 2015 waren de premies op de begroting van 2015 verdeeld over 17.082 'directe premies' en 263 'premiebeloftes'. Het totaalbedrag van de premiebeloftes bedroeg € 5.889.543.

Tabel 2 - Opsplitsing van de premies volgens belangrijkste categorie, aantal en bedrag

Premiecategorie		Aantal toegekende premies		Toegekend totaalbedrag	
		#	%	€	%
A	Energiestudies	83	<1%	€ 179.710	<1%
B	Isolatie en verluchting	6.413	37%	€ 14.533.827	73%
C	Efficiënte verwarming	5.863	34%	€ 2.613.581	13%
D	Hernieuwbare energie	62	<1%	€ 460.165	2%
E	Energie efficiënte-investeringen	125	<1%	€ 1.054.798	6%
F	Efficiënte huishoudtoestellen	4.797	28%	€ 1.054.798	5%
G	Varia	2	<1%	€ 10.946	<1%
Totaal		**17.345**		**€ 20.022.273**	

Figuur 1 - Opsplitsing van het aantal premies en toegekende totaalbedragen per belangrijkste technologische categorie



De premies zijn gegroepeerd in technologische hoofdcategorieën: studies, isolatie en verluchting, efficiënte verwarming, hernieuwbare energie, energie efficiënte-investeringen en energiezuinige huishoudtoestellen.

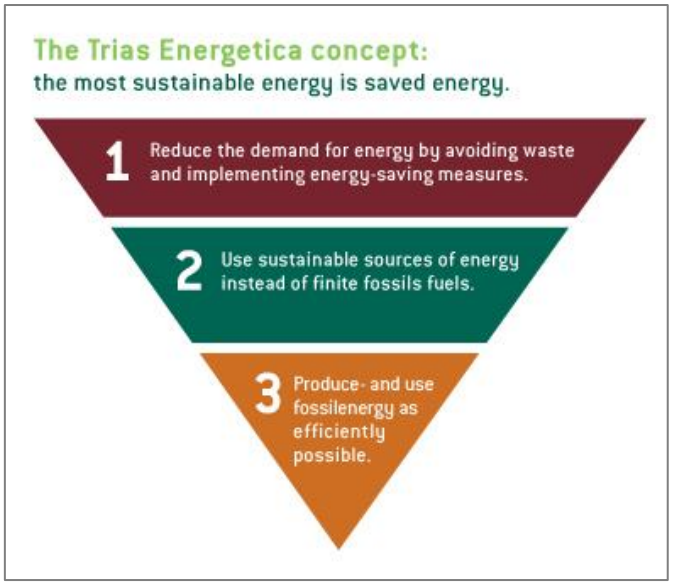
Uit het onderzoek van deze categorieën blijkt dat de premies voor isolatie en verluchting (categorie B) het meest in trek zijn, op de voet gevolgd door de premies voor energie-efficiënte verwarming en energiezuinige huishoudtoestellen. Kijkt men naar de bedragen, dan zijn isolatie/verluchting en energie-efficiënte verwarming duidelijk koplopers, gevolgd door energie-efficiënte investeringen op de derde plaats, wat de tendens van de voorbije twee jaar bevestigt.

Voorts werd op de begroting van 2015 een type premie vereffend die niet langer bestaat in het stelsel voor 2015. Het gaat in feite om twee premies voor acties die een federatie onderneemt ten gunste van energie-efficiëntie, beschikbaar sinds 2013 en enkel voor beroepsfederaties die een welbepaalde Brusselse sector vertegenwoordigden. Omdat hun bedragen verwaarloosbaar zijn binnen de begroting (<1%), komen ze in dit verslag niet in detail aan bod.

2.1. Naleving van de 'Trias Energetica', Brusselse versie

De 'Trias Energetica'[13] is een model ontwikkeld door de Technologische Universiteit van Delft, dat de stappen beschrijft om gebouwen met een erg hoge energetische kwaliteit te ontwerpen. Volgens dit model moet men allereerst de isolatie van een gebouw verbeteren, vervolgens hernieuwbare energiebronnen aanwenden om tot slot de systemen te verbeteren die fossiele brandstoffen gebruiken.

Figuur 2 - De "Trias Energetica" voor het ontwerp van gebouwen



De Trias Energetica is een goede oplossing voor het ontwerp van nieuwe gebouwen of de totaalrenovatie van een gebouw.

Maar voor een eenvoudige renovatie, of het vervangen van één bepaald verouderd onderdeel van een gebouw, zoals het dak, de ramen of de verwarmingsinstallatie, mag de Trias Energetica geen prioriteit zijn. Het gaat dan veeleer om er zich van te vergewissen dat de investering van goede kwaliteit is op het vlak van energie, door ervoor te zorgen dat EPB-eisen worden nageleefd die gelijkwaardig zijn aan de eisen voor nieuwbouw.

Gelet op het belang van eenmalige renovaties in het Brussels Gewest ten opzichte van nieuwbouw, komt de verbetering van de verwarmingsinstallatie op de tweede plaats, voor het investeren in hernieuwbare energie, maar na de isolatiepremies (B).

De F-premie, die op de derde plaats komt, dateert uit het verleden. Het is een randpremie die slechts weinig effect heeft op het energieverbruik en de productie van broeikasgassen. Zij heeft daarentegen wel een belangrijk herverdelingseffect dat huurders met een laag inkomen de kans op een premie biedt.

[13] http://www.wegwijzerduurzaambouwen.be/pdf/175.pdf , v. § 2.2

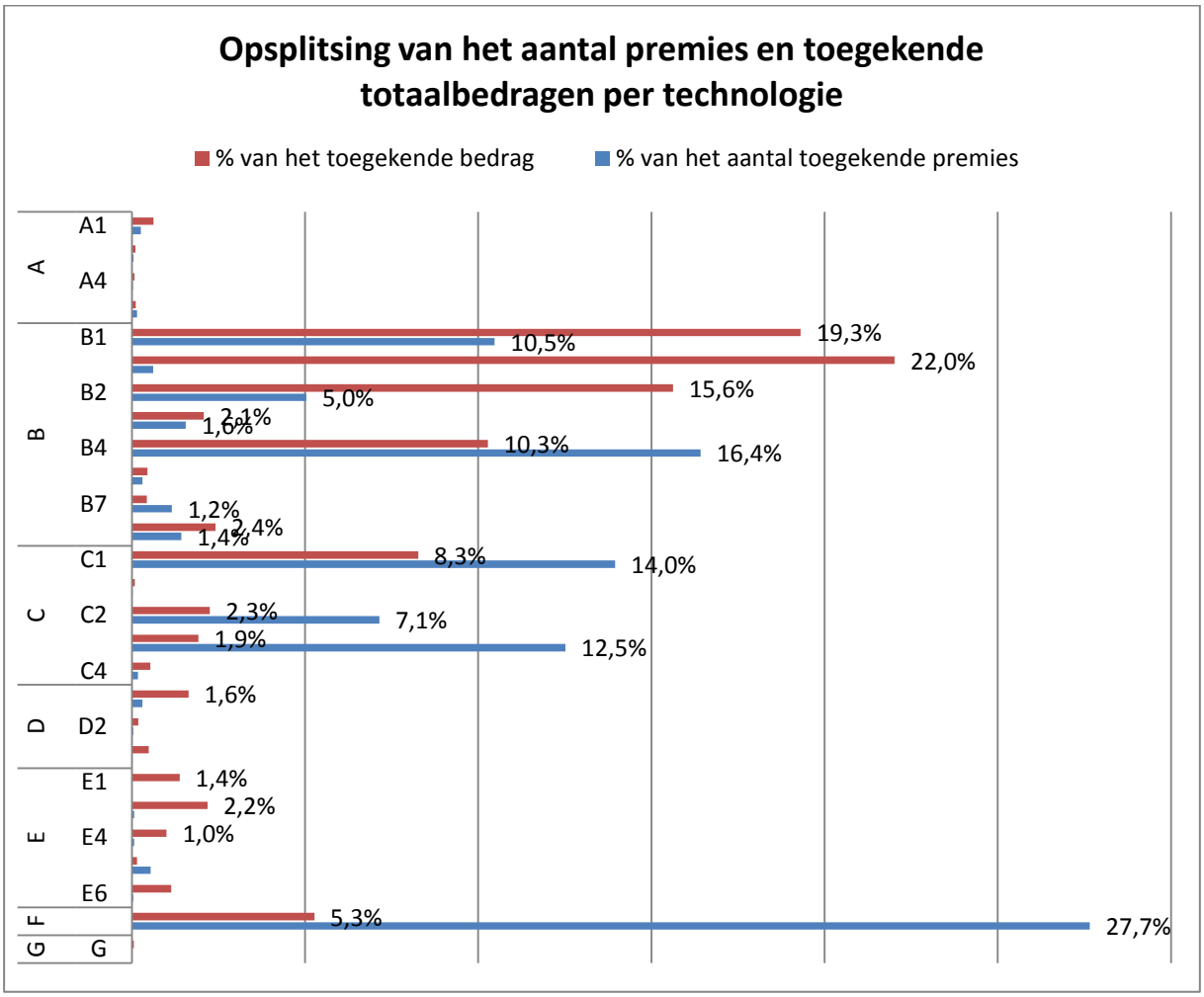
3. TECHNOLOGIEËN DIE DE VOORKEUR GENIETEN

Tabel 3 - Opsplitsing van de premies per technologie, aantal en uitgekeerd bedrag

Premiecategorie		Type premie		Toegekende premies	
				Aantal premies	Toegekend bedrag
A	Energiestudies	A1	Energieaudit	44	€ 123.979
		A2	Haalbaarheidsstudie/ energieontwerpstudie	8	€ 20.195
		A4	Energieboekhouding	5	€ 13.834
		A5	Blowerdoor test	26	€ 21.702
B	Isolatie en verluchting	B1	Dakisolatie	1.816	€ 3.865.203
		B10	Passief of lage-energie	107	€ 4.408.263
		B2	Muurisolatie	873	€ 3.127.547
		B3	Vloerisolatie	269	€ 415.291
		B4	Superisolerende beglazing	2.848	€ 2.057.340
		B5	Groendak	53	€ 89.960
		B7	Buitenzonwering	200	€ 86.350
		B8	Efficiënte mechanische ventilatie	247	€ 483.873
C	Efficiënte verwarming	C1	Verwarmingsketel	2.420	€ 1.654.977
		C1B	Bonus voor volledige renovatie van de verwarmingsinstallatie	3	€ 17.246
		C2	Doorstroomgasboiler	1.239	€ 450.884
		C3	Temperatuurregeling	2.171	€ 384.210
		C4	Warmtepomp	30	€ 106.264
D	Hernieuwbare energie	D1	Zonneboiler	53	€ 327.666
		D2	Fotovoltaïsch systeem	7	€ 35.959
		D3	Hernieuwbare energie	2	€ 96.540
E	Energie efficiënte-investeringen	E1	Warmtenetwerk	2	€ 275.461
		E2	Warmtekrachtkoppeling	11	€ 437.444
		E4	Relighting en verlichtingsoptimalisatie	11	€ 200.307
		E5	Frequentieregelaar	94	€ 29.601
		E6	Alle andere toestellen	7	€ 226.433
F	Efficiënte huishoudtoestellen	F	Efficiënte huishoudtoestellen	4.797	€ 1.054.798
G	Varia	G	Acties van een federatie ten gunste van de energie-efficiëntie	2	€ 10.946
Totaal				**17.345**	**€ 20.022.273**

De zogenaamde 'premies voor werken' zijn gemarkeerd.

Figuur 3 - Opsplitsing van het aantal premies en toegekende totaalbedragen per technologie



4. DE ENERGIEPREMIES EN DE BRUSSELSE GEBOUWEN

In dit hoofdstuk worden alle premies onder de loep genomen, met uitzondering van de premies voor de aankoop van energiezuinige huishoudtoestellen en voor acties van een federatie ten gunste van de energie-efficiëntie. Het gaat meer bepaald om 12.546 premies, goed voor een bedrag van € 18.956.529.

Niettegenstaande dat een bepaald type premie de aankoop van energiezuinige huishoudtoestellen steunt, is de energiepremie vooral bedoeld om de energieprestaties van gebouwen te verbeteren.

4.1. Inleiding: de Brusselse gebouwen[14] en hun energieverbruik

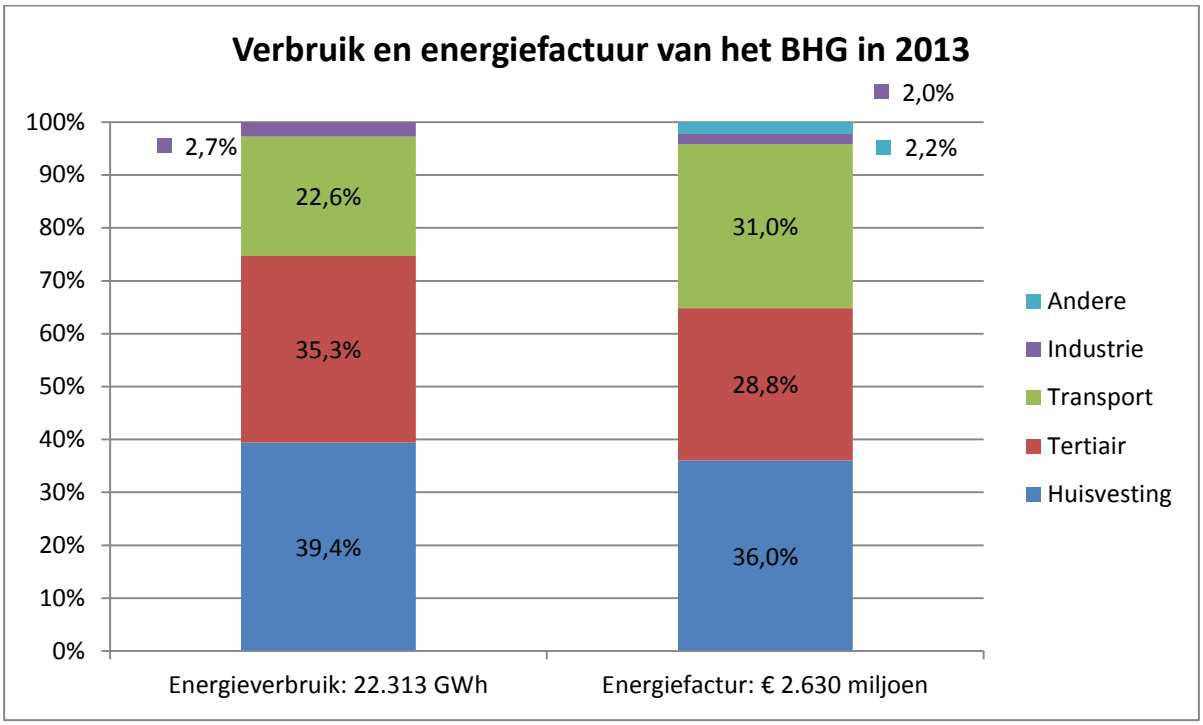
Brussel telt momenteel **194.269 gebouwen** (op 1 januari 2015), waarvan 162.242 residentiële (83,5%) en 32.027 niet-residentiële gebouwen (16,5%). Het Gewest telt momenteel **518.494 woningeenheden** waarvan de meeste zich in appartementsgebouwen bevinden (58,7%).

In 2013 bedroeg het energieverbruik van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 22.313 GWh, waarvan meer dan 77 % door residentiële, tertiaire en industriële gebouwen.

Zo liep de energiefactuur van het Gewest op tot € 2.360 miljoen, waarvan 67% voor rekening van de gebouwen.

[14] Gegevens van BISA (2015)

Figuur 4 - Energieverbruik en -factuur van het BHG in 2013 - Opsplitsing per economische sector



4.2. Types en functies van de betreffende gebouwen

De energiepremies worden hoofdzakelijke toegekend voor de verbetering van de energieprestaties van woningen, wat blijkt uit zowel het aantal premies (98%) als het toegekende totaalbedrag (81%). Tussen 1996 en 2014 werden 44.568 woningen opgetrokken, die samen 3,9 miljoen bewoonbare m² vertegenwoordigen.

Tabel 4 - Opsplitsing van de premies volgens gebouwtype

Gebouwtype	BISA 2014		BISA 2015		Aantal premies toegekend		Toegekend totaalbedrag	
	# Gebouwen	# Woningen	# Gebouwen	# Woningen	#	%	€	%
Eengezins-woning	*131.201*	*215.461*	*128.571*	*213.974*	5.992	48%	€ 7.302.525	38%
Apparte-mentsgebouw	*26.428*	*298.068*	*33.671*	*304.520*	6.274	50%	€ 8.102.435	43%
Niet-residentieel	*35.827*	*44.816*	*32.027*	*44.502*	280	2%	€ 3.551.569	19%
Totaal					**12.546**		**€ 18.956.529**	

Men kan hieruit afleiden dat de premies hoofdzakelijk worden aangewend voor residentiële gebouwen (eengezinswoning en appartementsgebouw). Wat de types en functies van gebouwen

betreft, kunnen de beschikbare gegevens evenwel problemen opleveren. De codering is immers gebaseerd op gegevens die door de aanvrager verstrekt worden, wat tot verschillende situaties kan leiden en de volgende vragen opwerpt:

- In het geval van een vrijstaande eengezinswoning die omgebouwd wordt tot verschillende wooneenheden (flat of appartement op de zolder), is het onmogelijk om te voorspellen wat de aanvrager zal coderen: een eengezinswoning of een appartementsgebouw?
- In het geval van een appartementsgebouw, heeft de aanvrager de keuze om een aanvraag in te dienen ofwel voor elke wooneenheid afzonderlijk, ofwel voor het geheel via mede-eigendom. In het eerste geval is het mogelijk om voor eenzelfde gebouw negen premieaanvragen in te dienen (gemiddeld aantal wooneenheden per woning volgens BISA); in het tweede geval is er maar één aanvraag voor het geheel. Men kan dus niet stellen dat premies voor eengezinswoningen oververtegenwoordigd worden als men de wooneenheden vergelijkt.
- Woningen die meerdere functies vervullen (zoals een handelszaak gecombineerd met wooneenheid) zouden als tertiair moeten gecodeerd worden, dus ook als zij wooneenheden omvatten. Er is veel kans dat, als het aantal woningen groter is dan het aantal tertiaire gebouwen, dit betekent dat de aanvrager het gebouw eerder als woning heeft gecodeerd, terwijl hij eigenlijk 'tertiair' had moeten invullen.

Samenvattend, op basis van de gegevens die momenteel gedoceerd zijn, kunnen we geen sluitende conclusie trekken wat betreft het preferentiële gebruik van premies voor eengezinswoningen of appartementsgebouwen.

4.3. Renovatie en nieuwbouw

De aanvrager moet op het formulier aanduiden of de premie bestemd is voor nieuwbouw of renovatie. De meeste premies worden enkel uitgekeerd voor renovaties.

Het overgrote deel van de premies (>99%) en van de begroting (>92%) wordt toegekend voor de renovatie van woningen. Desalniettemin worden sommige technologieën ook ondersteund bij nieuwbouw.

Tabel 5 - Opsplitsing van het aantal toegekende premies en het totaalbedrag van de premies per werftype (renovatie of nieuwbouw)

Gebouwtype	Aantal premies toegekend		Toegekend totaalbedrag	
	#	%	€	%
Nieuwbouw	65	0,5%	€ 1.495.991	8%
Renovatie	12.481	99,5%	€ 17.460.538	92%
Totaal	**12.546**		**€ 18.956.529**	

De 95 gevallen van nieuwbouw betreffen twee gevallen: het gaat ofwel om premies voor woningen die jonger zijn dan tien jaar (bouwjaar tussen 2006 en 2015), ofwel om nieuwbouw in de strikte zin van de term. Het gaat dus niet om 65 nieuwe gebouwen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In termen van premiebedrag en technologie, worden deze 65 premies als volgt voorgesteld:

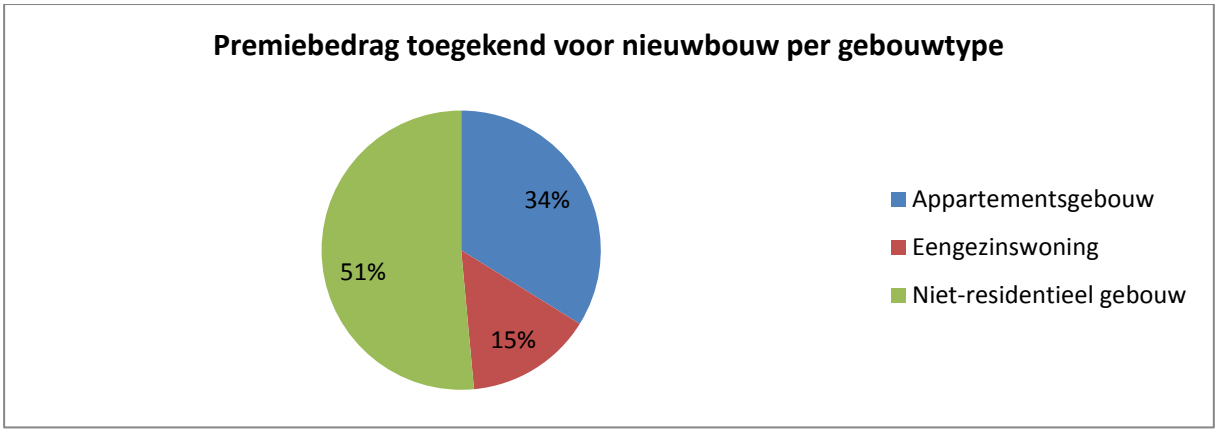
Tabel 6 - Opsplitsing van 'nieuwbouwpremies' per technologie, aantal en uitgekeerd bedrag

Type technologie	Aantal premies toegekend	Toegekend totaalbedrag
A5 - Blowerdoor test	7	€ 5.316
B5 - Groendak	3	€ 17.526
B7 - Buitenzonwering	20	€ 19.822
B10 - Passief of lage-energie	19	€ 1.296.818
C4 - Warmtepomp	5	€ 18.250
D1 - Zonneboiler	5	€ 13.941
D2 - Fotovoltaïsch systeem	3	€ 28.943
D3 - Hernieuwbare energie	1	€ 94.480
E6 - Alle andere toestellen	1	€ 895
Totaal	**65**	**€ 1.495.991**

De premie zonwering is in aantallen het sterkst vertegenwoordigd als het over nieuwbouw gaat (ongeveer een derde van de premies). Als we naar de premiebedragen kijken, dan vertegenwoordigen ze evenwel slechts 1% van het totale toegekende budget. De premies voor 'passief- of lage-energiewoningen' vertegenwoordigen bijna 29% van de nieuwbouwpremies in termen van aantallen, maar meer dan 86% in termen van premiebedragen. Deze premies worden verder uitgelicht.

Als we kijken naar de gebouwtypes die deel uitmaken van de categorie nieuwbouw, dan merken we dat niet-residentiële gebouwen in termen van premiebedragen de helft van het toegekende budget voor hun rekening nemen. De categorie appartementsgebouwen blijft dubbel zo groot als die van de eengezinswoningen. De opmerking over de invoerkwaliteit van het gebouwtype, is hier evenwel ook van toepassing. Ook hier is het dus moeilijk om eenduidige conclusies te trekken.

Figuur 5 - Premiebedrag toegekend voor nieuwbouw per gebouwtype



4.3.1. De B10-premie onder de loep

Naar premiebedragen is B10 de meest toegekende premie op het vlak van nieuwbouw. Ze is bovendien beschikbaar voor alle categorieën aanvragers, zowel voor nieuwbouw als voor renovaties. Van de 107 premies die in 2015 werden uitbetaald, waren er slechts 19 voor nieuwbouw, dat is dus minder dan 1 premie op 5.

Tabel 7 - Opsplitsing van de B10-premies per aantal uitgekeerde premies

Aanvragers	Nieuwbouw			Renovatie			Totaal
	Eengezins-woning	Apparte-mentsgeb.	Tertiair	Eengezins-woning	Apparte-mentsgeb.	Tertiair	
Gezinnen	1	1	1	34	8	-	45
Privésector	-	4	-	19	8	2	33
Openbare sector	2	3	6	1	8	6	26
Vzw	-	-	1	-	-	2	3
Totaal	**3**	**8**	**8**	**54**	**24**	**10**	**107**

Het uitgekeerde bedrag aan B10-premies vertegenwoordigt 22% van het totaal voor begrotingsjaar 2015, wat neerkomt op € 4.408.263, waarvan 70% voor renovatie en de rest voor nieuwbouw.

Tabel 8 - Opsplitsing van de B10-premies per uitgekeerde bedragen

Aanvragers	Nieuwbouw			Renovatie			Totaal
	Eengezins-woning	Apparte-mentsgeb.	Tertiair	Eengezins-woning	Apparte-mentsgeb.	Tertiair	
Huishoudens	€ 8.626	€ 11.258	€ 4.649	€ 559.644	€ 255.713	-	**€ 839.890**
Privésector	-	€ 342.455	-	€ 194.454	€ 705.133	€ 211.182	**€ 1.453.224**
Openbare sector	€ 167.141	€ 151.766	€ 529.848	€ 17.026	€ 673.171	€ 400.415	**€ 1.939.363**
Vzw	-	-	€ 81.045	-	-	€ 94.707	**€ 175.752**
Totaal	**€ 175.797**	**€ 505.479**	**€ 615.542**	**€771.124**	**€ 1.634.017**	**€ 706.304**	**€ 4.408.263**
	€ 1.296.818			**€ 3.111.445**			

Dit type premie wordt vooral aangevraagd door en toegekend aan gezinnen (om en bij de 50%), maar heeft in termen van premiebedragen maar een aandeel van 18%. Het is de openbare sector die het leeuwendeel van de bedragen voor zijn rekening neemt (58%) om een totaaloppervlakte van 41.943,5 m² te renoveren of te bebouwen. Opvallend is dat de € 167.041 van de openbare sector (eengezinswoning) aanvankelijk voorzien was in de begroting van 2014.

5. WIE KRIJGT DE PREMIES? ANALYSE PER BELANGRIJKSTE ACTIVITEITSSECTOREN: GEZINNEN, OVERHEID, PRIVAAT EN VZW'S

5.1. Algemene resultaten

De aanvrager moet op het aanvraagformulier één van de 21 mogelijkheden voor het 'type aanvrager' aankruisen. Voor de goede leesbaarheid van dit verslag werden de premies gegroepeerd in vier belangrijke activiteitssectoren:

- **De gezinnen**: een belangrijke groep aanvragers die doorgaans een premie voor een residentieel goed aanvraagt (eengezinswoning of appartementsgebouw). Aan deze categorie werden ook de aanvragen van mede-eigenaars of gebouwenbeheerders toegevoegd.
- **De privésector**: deze categorie omvat zowel de privébedrijven als de vrije scholen.
- **De openbare sector**: deze categorie omvat ook de gemeenten, de OCMW's, de OVM, de overheidsdiensten, enz. maar niet de vzw's.
- **De vzw's**: de vzw's zijn een categorie op zich, wat een betere analyse van de gegevens mogelijk maakt.

Tabel 9 - Opsplitsing van de premies volgens belangrijke activiteitssectoren

Aanvragers	Aantal premies toegekend		Toegekend totaalbedrag	
	#	%	€	%
Gezinnen	15.672	90%	€ 10.996.447	55%
Privésector	700	4%	€ 3.904.973	19%
Openbare sector	726	4%	€ 4.367.071	22%
Vzw	247	2%	€ 753.782	4%
Totaal	**17.345**		**€ 20.022.273**	

Een overweldigende meerderheid van de premies gaat naar gezinnen: 90% van het aantal premies, voor 55% van het totale toegekende bedrag.

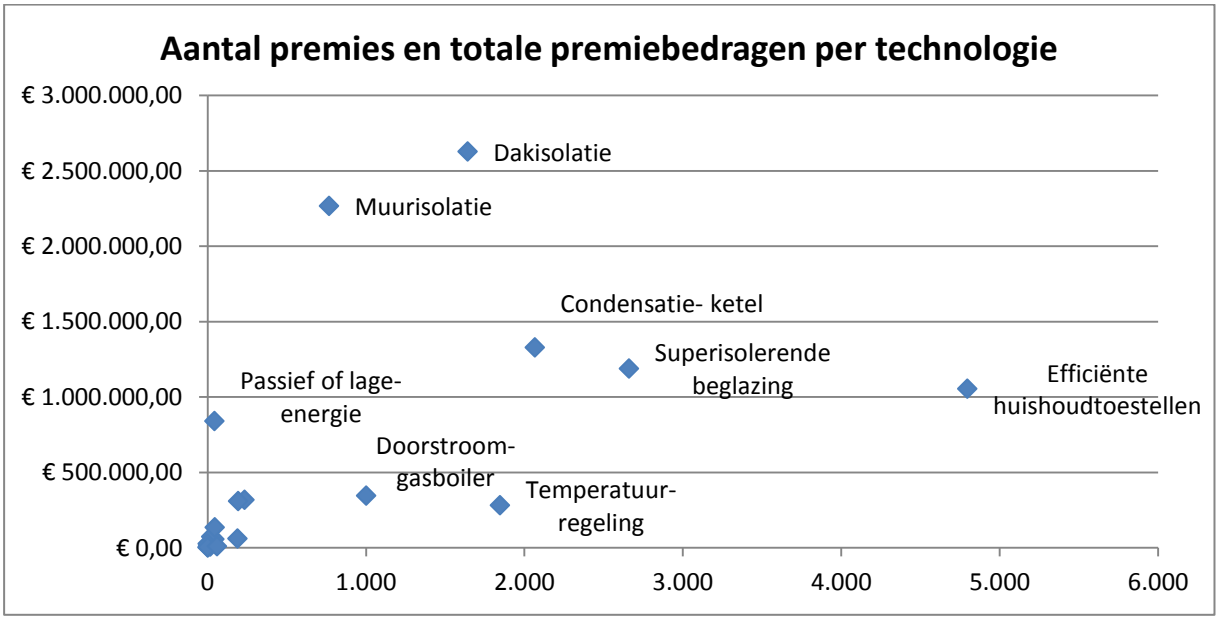
5.2. De gezinnen onder de loep

5.2.1. Technologische keuzes: dakisolatie en zuinige huishoudelektro voorop

Wat de gezinnen betreft, wordt het gros van de premieaanvragen ingediend voor energiezuinige huishoudtoestellen, terwijl in 2014 superisolerende beglazing nog de eerste plaats wegkaapte in termen van premieaantallen. Dat heeft er alles mee te maken dat in 2014 de premies toegekend voor superisolerende ramen nog betaald werden volgens het stelsel van 2013. In dat stelsel lagen de premiebedragen voor superisolerend glas nog bijna 3 keer hoger dan die voor 2014. Maar door de stopzetting van het premiestelsel 2013 zijn de premiebedragen vanaf het stelsel 2014 sterk naar beneden herzien.

Vanuit financieel oogpunt kapen muur- en dakisolatie samen bijna 45% van het premiebudget weg, gevolgd door verwarmingsketels (14%).

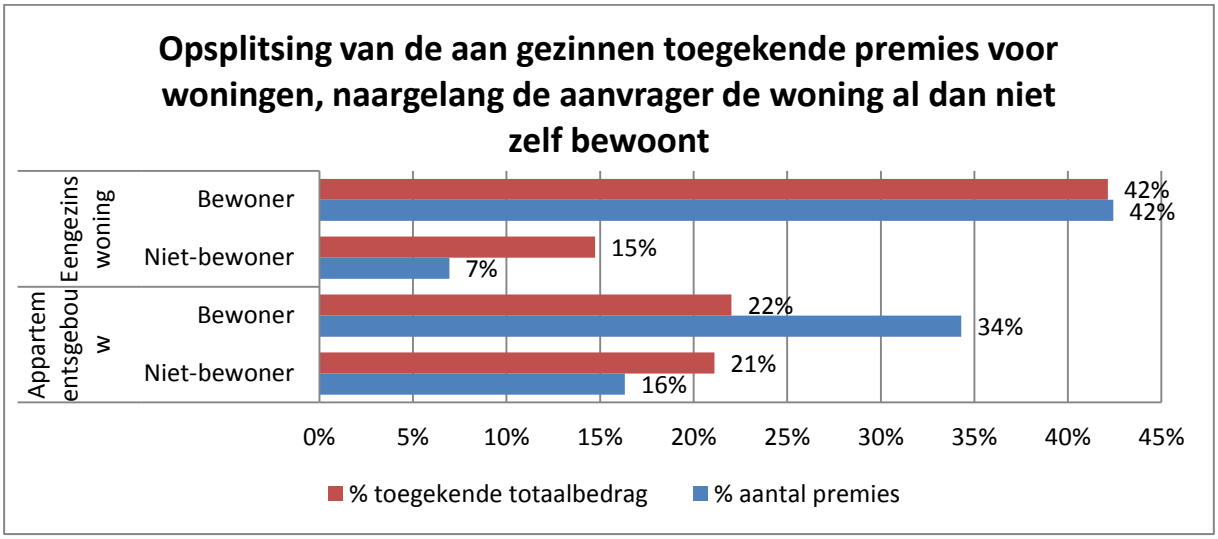
Figuur 6 - Aantal premies en totaalbedrag voor gezinnen, per technologie



5.2.2. Opsplitsing bewoner/niet-bewoner

De notie 'bewoner/niet-bewoner' is gebaseerd op het gegeven dat het adres waarop de werken plaatsvinden al dan niet hetzelfde is als het adres van de aanvrager. Deze waarde is enkel indicatief, omdat de aanvrager in vele gevallen (totale renovatie of B10-premie bijvoorbeeld) zijn nieuwe woning betrekt na voltooiing van de werken, wat dus een vertekend beeld geeft. Bovendien worden sommige aanvragen ingediend via de gebouwbeheerders. In dat geval kan het adres van de werken nooit hetzelfde zijn als het adres van de aanvrager, die de woning 'niet bewoont', zelfs als de echte eigenaar van de woning in kwestie wél ter plaatse woont. Onderstaande grafiek houdt geen rekening met verenigingen van mede-eigenaars, gebouwbeheerders of residenties, wat een realistischer beeld geeft.

Figuur 7 - Opsplitsing van de aan gezinnen toegekende premies voor woningen, naargelang de aanvrager de woning al dan niet zelf bewoont



Gezinnen vragen vaker premies voor het goed dat ze bewonen (64%) dan voor goederen die ze niet bewonen. Het gemiddeld toegekende bedrag verschilt echter sterk naargelang het gezin het goed bewoont (€ 583) of niet bewoont (€ 1.090). De vraag rijst dan ook wat de bedoeling van de niet-bewonende aanvrager is: is hij van plan om het goed te bewonen nadat de werken voltooid zijn, of wil hij het verhuren?

5.2.3. Renovatie vs. nieuwbouw: bijna uitsluitend renovaties

Tabel 10 - Opsplitsing van de aan gezinnen toegekende premies per nieuwbouw en renovatie

Huishoudens	Aantal premies toegekend		Toegekend totaalbedrag	
	#	%	€	%
Nieuwbouw	39	0,25%	€ 71.175	0,65%
Renovatie	15.633	99,75%	€ 10.925.272	99,35%
Totaal	**15.672**		**€ 10.996.447**	

In 2015 werden slechts 39 premieaanvragen voor een nieuwbouw goedgekeurd, goed voor nog geen 1 procent van het totale bedrag.

5.3. De openbare sector onder de loep

5.3.1. Algemene resultaten

Bij de aanvragers van de openbare sector worden de besturen, openbare diensten, overheidsbedrijven en instellingen van openbaar nut gerekend.

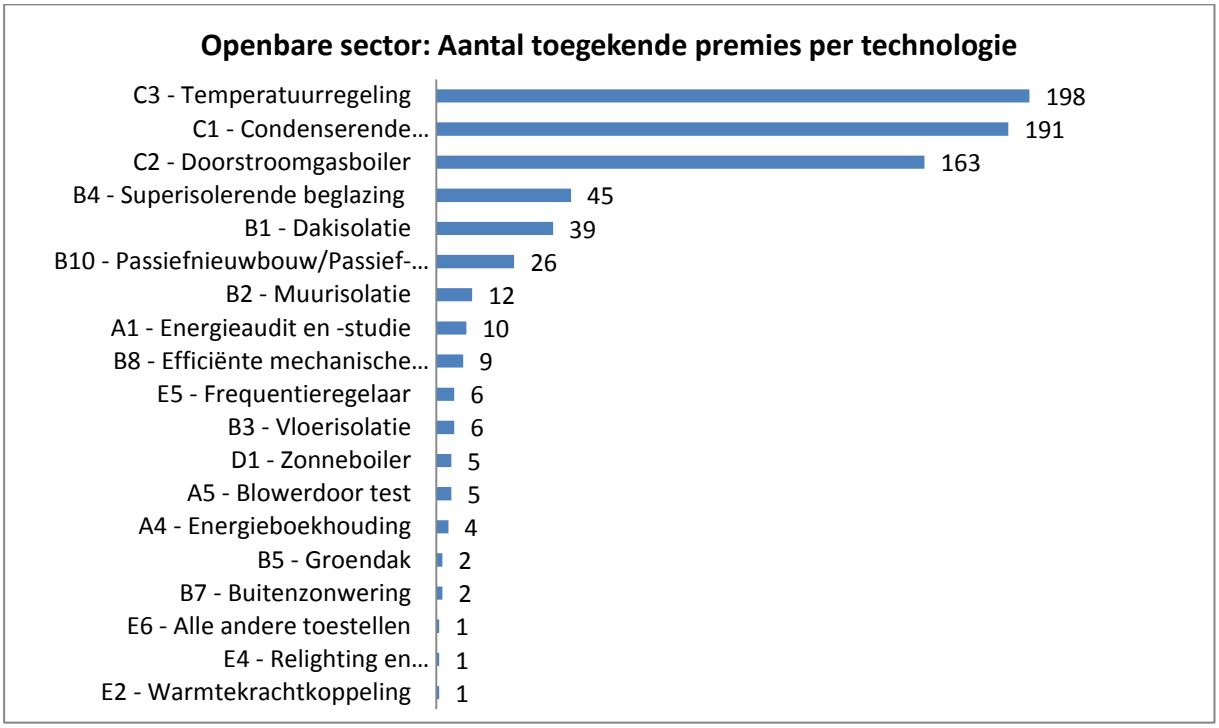
Tabel 11 - Opsplitsing van de premies volgens het type openbare sector (aantal en bedrag)

Openbare sector	Aantal premies toegekend	Toegekend totaalbedrag
Gemeente	85	€ 1.417.667
OCMW	221	€ 320.986
Overheidsbedrijf	413	€ 2.443.513
EU-instelling	1	€ 3.000
Federale overheid	1	€ 3.000
Overheidsbestuur (geconsolideerd paragewestelijk orgaan)	5	€ 178.905
Totaal	**726**	**€ 4.367.071**

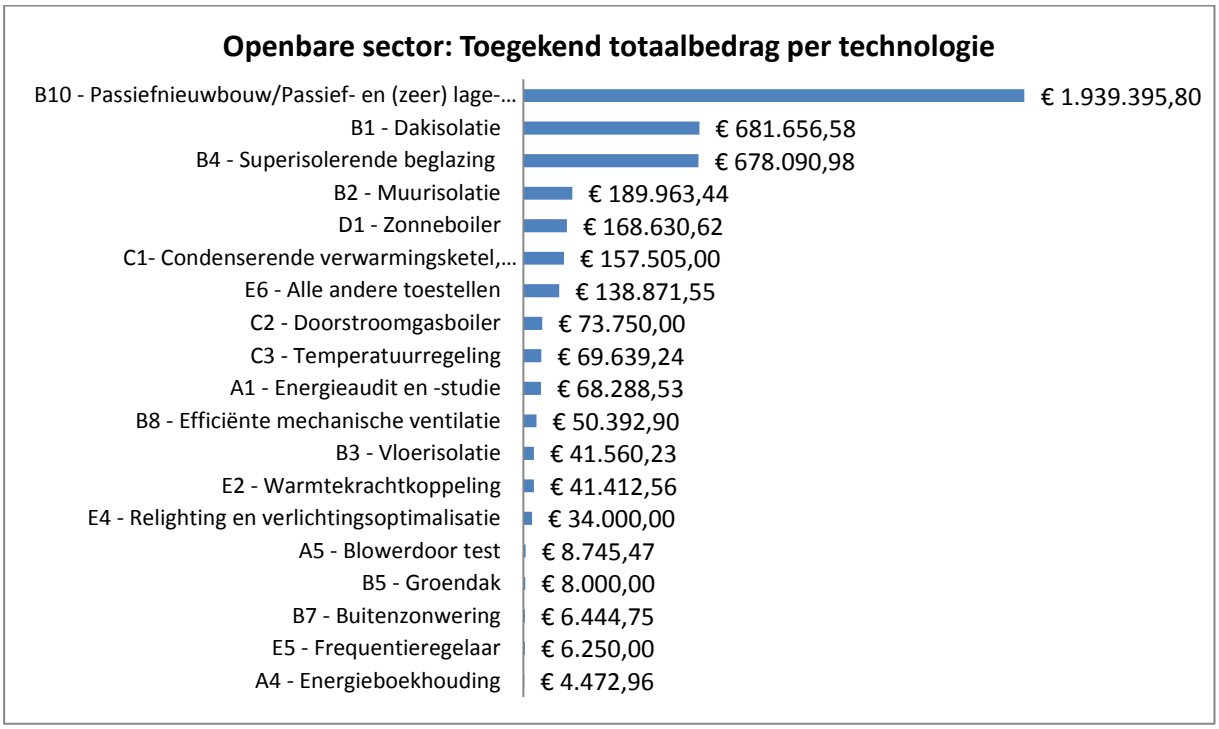
Overheidsbedrijven zijn veruit het sterkst vertegenwoordigd bij de aanvragers uit de openbare sector (ongeveer 57%). Bijna 88% daarvan zijn OVM's, dat wil zeggen maatschappijen die een sociale woning moeten verschaffen aan personen die aan de toelatingscriteria beantwoorden. Deze aanvragers ontvangen een verhoogde premie van categorie C, net als gezinnen met een laag inkomen.

5.3.2. Technologische keuzes: verwarmingsketels en warmteregeling zijn het sterkst vertegenwoordigd in aantallen, passieve/lage-energiewoningen, dakisolatie en superisolerende beglazing in premiebedragen.

Figuur 8 - Aantal premies toegekend aan de openbare sector, per technologie



Figuur 9 - Totaalbedragen toegekend aan de openbare sector, per technologie



Hoewel de premie voor temperatuurregeling het vaakst wordt toegekend in aantallen (27%), gaat er nauwelijks 1,6% van het totaalbedrag toegekend aan de openbare sector naartoe. Dat kan ermee te maken hebben dat aanvragers doorgaans één enkele aanvraag indienen voor hun verwarmingsketel (C1) en dat er een dossier voor temperatuurregeling (C3) wordt aangemaakt bij wijze van 'bonus' voor het vervangen van hun ketel. B10 is dan weer de meest gesubsidieerde (44% van het totaalbedrag) premiecategorie, hoewel het maar om 26 premies gaat. Merk op dat sinds 2010 elk nieuw overheidsproject moet voldoen aan de passiefstandaard (verbintenis van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om voorop te gaan in de strijd om de CO_2-uitstoot terug te dringen).

5.3.3. Premies aan de gemeenten: meer dan 40% van het totaal van de openbare sector

De gemeenten nemen direct of indirect (via de OCMW's) 40% van het totale budget voor de openbare sector voor hun rekening.

Tabel 12 - Premies toegekend aan de openbare sector, opgesplitst per gebouwfunctie

Openbare sector	Aantal toegekende premies		Toegekend totaalbedrag	
	Gemeenten	OCMW	Gemeenten	OCMW
Niet-residentieel gebouw	57	10	€ 1.185.692	€ 190.765
Residentieel gebouw	28	211	€ 231.975	€ 130.221
Appartementsgebouw	*24*	*198*	*€ 203.391*	*€ 59.015*
Eengezinswoning	*4*	*13*	*€ 28.584*	*€ 71.206*
Totaal	**85**	**221**	**€ 1.417.667**	**€ 320.986**
			€ 1.738.653	

5.3.4. Renovatie en nieuwbouw

Minstens 80% van de premiebedragen toegekend aan de openbare sector ging naar renovaties, goed voor bijna 98% van het aantal toegekende premies.

Tabel 13 - Opsplitsing van aan de openbare sector toegekende premies voor nieuwbouw en renovatie

Openbare sector	Aantal premies toegekend		Toegekend totaalbedrag	
	#	%	€	%
Nieuwbouw	14	2%	€ 855.665	19,6%
Renovatie	712	98%	€ 3.511.406	80,4%
Totaal	**726**		**€ 4.367.071**	

5.4. De privésector onder de loep

5.4.1. De aanvragers uit de privésector: bedrijven en vrije scholen

De aanvragers uit de privésector worden opgesplitst in twee hoofdcategorieën: bedrijven en vrije scholen In deze sector gaat 97% van het premiebedrag naar de bedrijven.

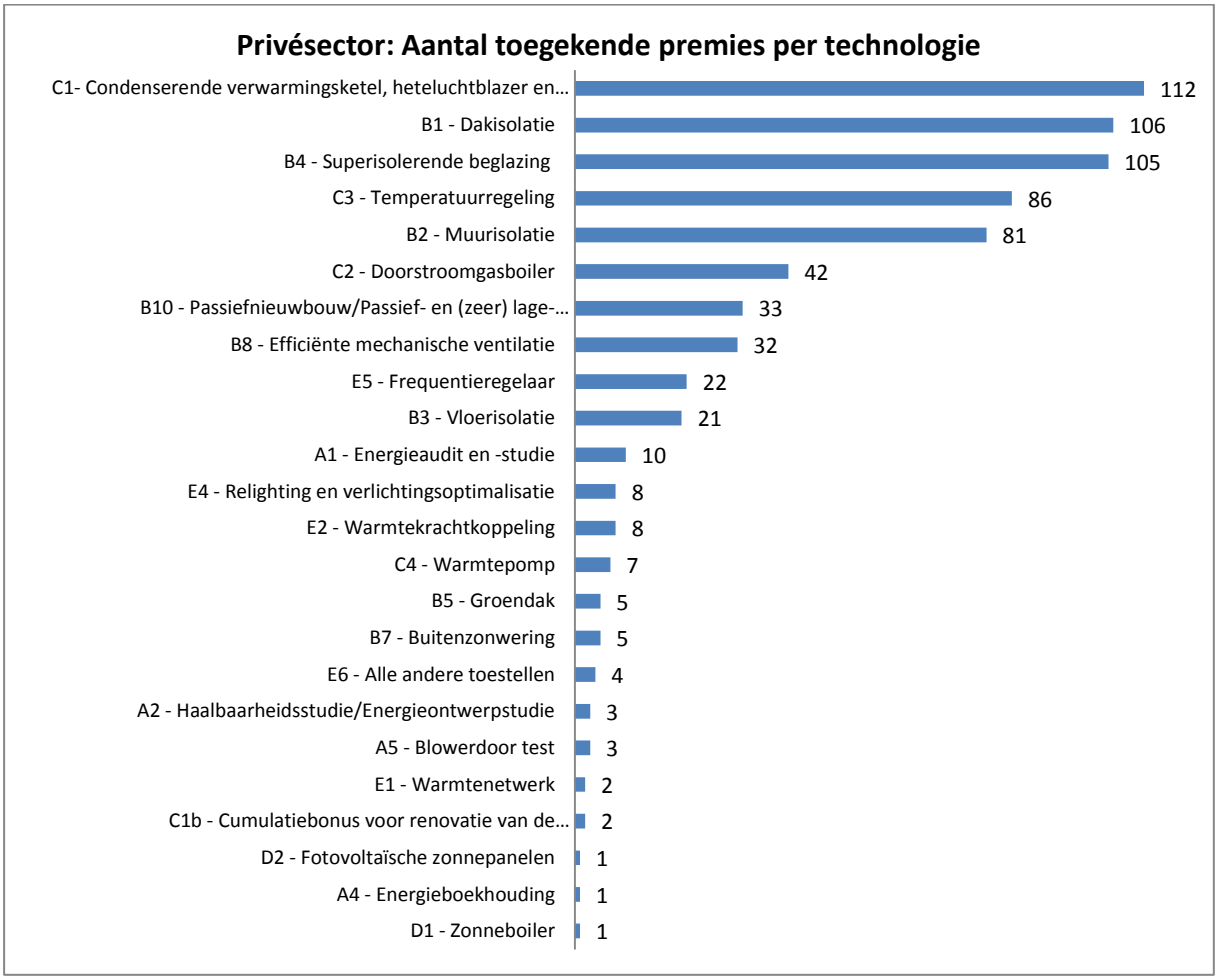
Tabel 14 - Premies toegekend aan de privésector

Privésector	Aantal premies toegekend		Toegekend totaalbedrag	
	#	%	€	%
Vrije school	35	5%	€ 105.513	3%
Privébedrijf	664	95%	€ 3.799.460	97%
Totaal	**700**		**€ 3.904.973**	

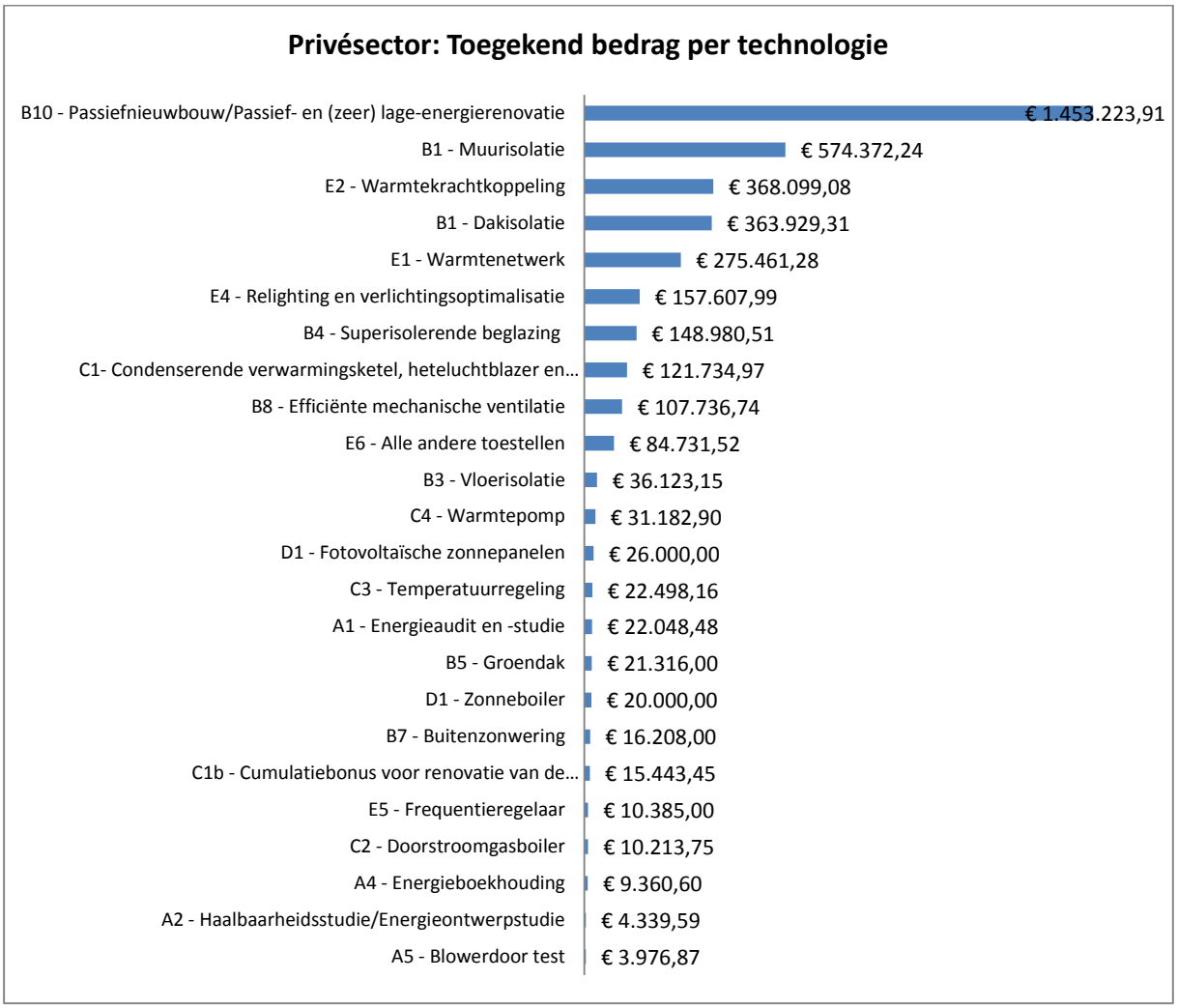
De meerderheidscategorie van de privébedrijven omvat vastgoedkantoren (die premies aanvragen voor alle types van gebouwen, waaronder residentiële gebouwen) en bedrijven die hun eigen gebouwen laten renoveren of bouwen (tertiaire en/of industriële sector).

5.4.2. Technologische keuzes: de premie passief/lage-energie vertegenwoordigt 37% van de bedragen

Figuur 10 - Aantal premies toegekend aan de privésector, gerangschikt volgens technologie



Figuur 11 - Premiebedragen toegekend aan de privésector, gerangschikt volgens technologie



In aantallen worden premies voor isolatie en verwarming nog steeds het vaakst toegekend.

5.4.3. Functies en types van gebouwen: appartementsgebouwen en niet-residentiële gebouwen

Kijken we naar de bedragen, dan blijkt dat 67% van het totaalbedrag van de premies aan de privésector bestemd is voor huisvesting.

Tabel 15 - Opsplitsing van de aan de privésector toegekende premies in functie van het type van begunstigd gebouw

Privésector	Aantal premies toegekend		Toegekend totaalbedrag	
	#	%	€	%
Eengezinswoning	163	23%	€ 436.682	11 %
Appartementsgebouw	427	61%	€ 2.189735	56%
Niet-residentieel gebouw	110	16%	€ 1.278.556	33%
Totaal	**700**		**€ 3.904.973**	

5.4.4. Renovatie vs. nieuwbouw: vooral renovaties

In begrotingsjaar 2015 betreffen de werkzaamheden waarvoor de aanvragen worden ingediend en verleend aan de privésector hoofdzakelijk renovaties (bijna 99% van de bouwwerven). In bedragen gaat het om bijna 90% van het toegekende totaalbedrag.

Tabel 16 - Opsplitsing van de aan de privésector toegekende premies voor nieuwbouw en renovatie

Privésector	Aantal premies toegekend		Toegekend totaalbedrag	
	#	%	€	%
Nieuwbouw	14	1,3%	€ 392.730	10%
Renovatie	691	98,7%	€ 3.512.243	90%
Totaal	**700**		**€ 3.904.973**	

5.5. Vzw's onder de loep

5.5.1. Aanvragen van vzw's: algemene resultaten

Er werden 247 premies toegekend aan vzw's. Het gaat daarbij vooral om kinderdagverblijven, ziekenhuizen en SVK's.

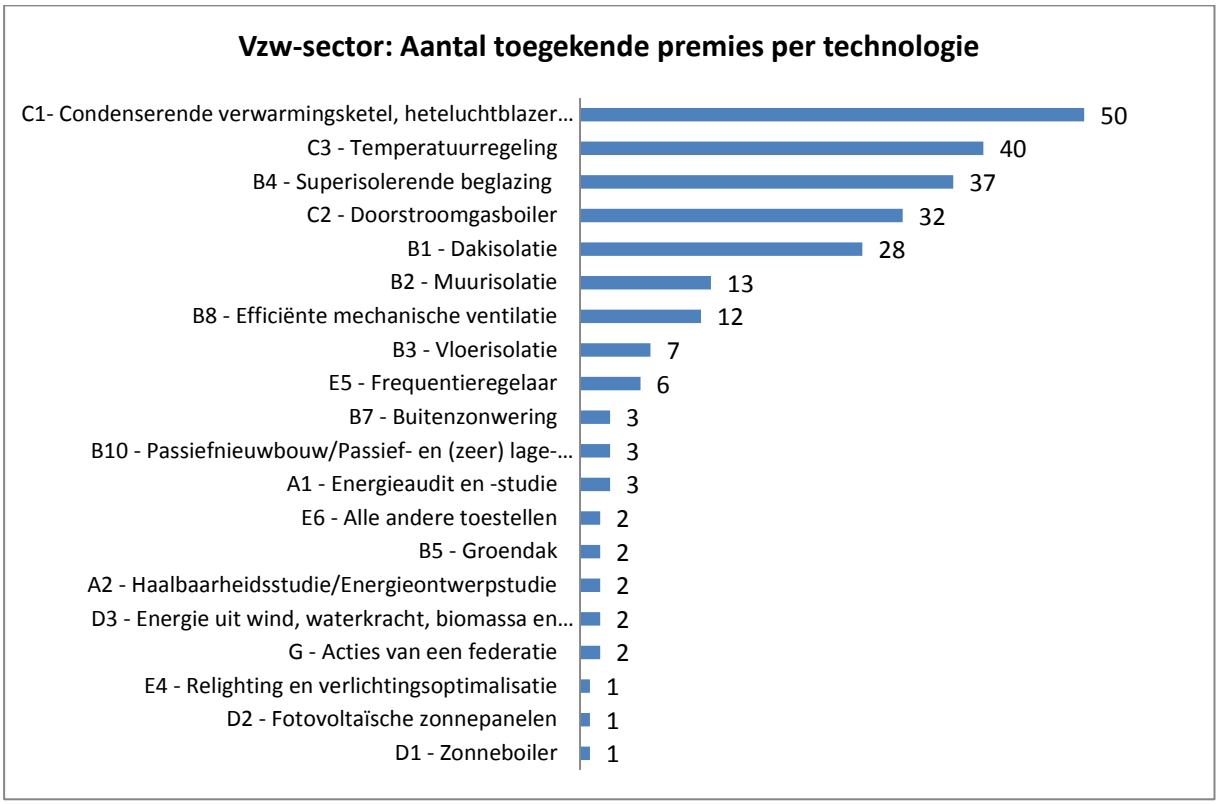
Tabel 17 - Premies aan vzw's

Vzw-sector	Toegekende premies	
	#	€
Vzw	247	€ 753.782

5.5.2. Keuze van technologie:

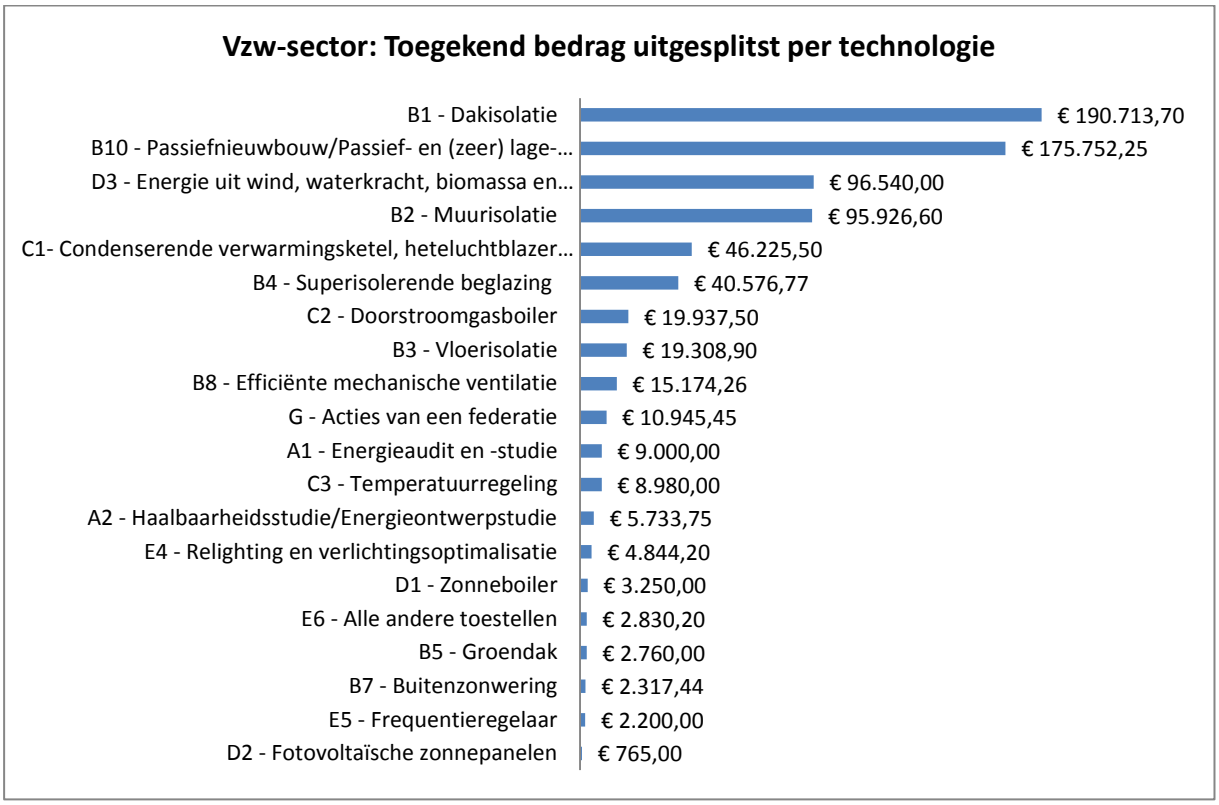
De premie voor 'condenserende gasverwarmingsketels' komt op rang één en bevestigt zo de trend in de andere sectoren. Ze wordt gevolgd door de andere premies voor energiezuinige verwarming en isolatie; de 5 premies van deze aard zijn trouwens goed voor meer dan 75% van het totale aantal toegekende premies.

Figuur 12 - Aantal premies toegekend aan vzw's, gerangschikt volgens technologie



Als we naar de bedragen kijken, dan is de premie 'dakisolatie' goed voor 25% van het totale bedrag toegekend aan de vzw's, gevolgd door de premie 'passief of lage-energie', met een aandeel van 23%. De premie 'hernieuwbare energie' neemt nog eens 13% van dat totale bedrag voor haar rekening, dat terwijl ze maar tweemaal werd toegekend: een premie van € 2.060 en een tweede van € 94.480.

Figuur 13 - Premiebedragen toegekend aan vzw's, gerangschikt volgens technologie



5.5.3. Functies en types van gebouwen:

Tabel 18 - Opsplitsing van de aan vzw's toegekende premies in functie van het type van begunstigd gebouw

Vzw-sector	Aantal premies toegekend		Toegekend totaalbedrag	
	#	%	€	%
Eengezinswoning	56	23%	€ 61.922	8%
Appartementsgebouw	137	55%	€ 144.901	19%
Niet-residentieel gebouw	54	22%	€ 546.959	73%
Totaal	**247**		**€ 753.782**	

In termen van premiebedragen gaat het leeuwendeel naar de tertiaire sector (73% van het totaal). In aantallen worden de meeste premies evenwel toegekend voor appartementsgebouwen. Het verschil tussen eengezinswoningen en de tertiaire sector is quasi nihil.

5.5.4. Renovatie vs. nieuwbouw: vooral renovaties

In begrotingsjaar 2015 betreffen de types van werkzaamheden waarvoor de premies worden verleend hoofdzakelijk renovaties (bijna 99% van de premies). Kijken we naar het bedrag, dan komt dat neer op ongeveer 77% van de toegekende premies.

Tabel 19 - Premies aan vzw's voor nieuwbouw en renovatie

Vzw-sector	Aantal premies toegekend		Toegekend totaalbedrag	
	#	%	€	%
Nieuwbouw	3	1,2%	€ 176.421	23,4%
Renovatie	244	98,8%	€ 577.361	76,6%
Totaal	**247**	**100%**	**€ 753.782**	**100%**

6. WIE ONTVANGT DE PREMIES? ANALYSE PER INKOMENSCATEGORIE (MET FOCUS OP DE GEZINNEN)

6.1. Categorieën die uitgebreid worden naar alle publiek

Het gemiddelde premiebedrag dat aan de openbare sector wordt uitgekeerd, ligt ver boven het gemiddelde bedrag dat gezinnen ontvangen, omdat ook de werfomvang danig verschilt (€ 6015 tegenover € 702). Gelet op het feit dat de begrotingstoewijzing niet gebeurt in functie van de inkomenscategorie, is er evenwel geen directe concurrentie tussen categorie-C-premies aan de gezinnen en de premies aan de openbare sector.

Gezinnen vallen onder alle drie de inkomenscategorieën.

De openbare diensten zoals OVM en Woningfondsen krijgen automatisch een verhoogde premie, net als gezinnen met een laag inkomen.

Tabel 20 - Opsplitsing van het bedrag en aantal premies aan de verschillende sectoren per inkomenscategorie

Inkomenscategorie	Basis - categorie A		Gemiddelde inkomens - Categorie B		Lage inkomens - categorie C	
	#	€	#	€	#	€
Gezin	6.019	€ 4.258.428	2826	€ 1.943.961	6.827	€ 4.794.058
Openbaar	353	€ 3.117.136	0	€ 0	374	€ 1.249.935
Privé	700	€ 3.904.973	0	€ 0	0	€ 0
Vzw	104	€ 597.065	0	€ 0	143	€ 156.717
Totaal	***7.175***	**€ 11.877.602**	***2.826***	**€ 1.943.961**	***7.344***	**€ 6.200.710**

De openbare sector, de privésector en de vzw's worden standaard tot de basiscategorie gerekend.

Vzw's zoals SVK's krijgen ook automatisch verhoogde premies in de categorie lage inkomens.

De bonus die aan categorie C wordt toegekend, richt zich ook tot openbare instellingen wier opdracht het is om bij te dragen tot het ter beschikking stellen van huisvesting aan huishoudens met een gemiddeld en/of laag inkomen, en om deze huisvesting te beheren: SVK, OVM en Woningfonds.

6.2. De gezinnen onder de loep

6.2.1. Algemeen

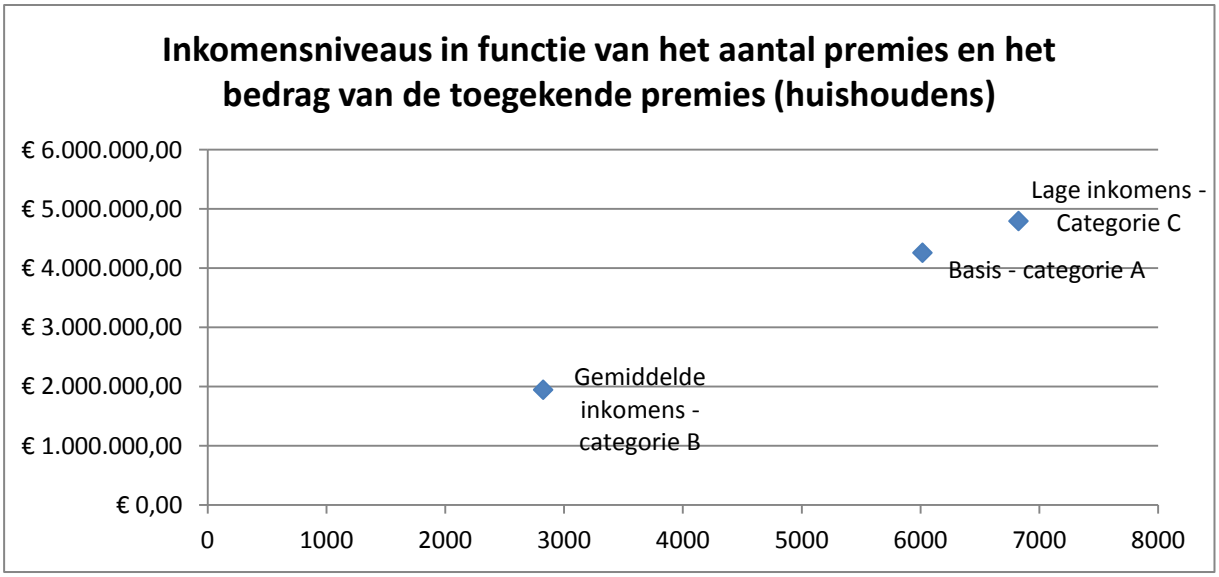
De verschillen tussen categorieën A en C zijn nagenoeg onbestaande, zowel wat het aantal toegekende premies als de globale bedragen betreft. Ook het gemiddelde bedrag bevestigt die vaststelling.

Tabel 21 - Premies aan gezinnen opgesplitst per inkomenscategorie: aantallen en totaalbedragen

Inkomenscategorie	Aantal premies toegekend	Toegekend totaalbedrag	Gemiddeld bedrag
Basis - categorie A	6.019	€ 4.258.428	€ 707
Gemiddeld - categorie B	2.826	€ 1.943.961	€ 688
Laag - categorie C	6.827	€ 4.794.058	€ 702
Totaal	**15.672**	**€ 10.996.447**	

Ter herinnering: de indeling van huishoudens in een categorie A, B of C berust op de gezinssamenstelling, gecombineerd met de belastingaangiften van de personen ouder dan 18 jaar die deel uitmaken van dit gezin. De vergelijking van fiscale gegevens (inkomensklassen) tussen de categorieën A, B en C is dan ook achterhaald. Het feit dat de totaalbedragen die aan categorie A worden toegekend hoger zijn dan deze die aan categorie C worden toegekend, terwijl het aantal premies lager ligt, weerspiegelt het feit dat de investeringen van categorie A om te beginnen vaak groter zijn.

Figuur 14 - Verdeling van de inkomensniveaus op basis van het aantal premies en het bedrag van de premies (huishoudens)



6.2.2. Technologische keuze van de gezinnen

Sommige premies komen vaker voor in categorie A (bv. 'gezin E - energie-efficiënte investeringen'), of in categorie C (bv. warmteregulatie, doorstroomgasboiler, energiezuinige huishoudtoestellen). De premiegroep 'B - Isolatie en verluchting' is gespreid over de drie categorieën van inkomsten, terwijl de groep 'A - studies', die geen rekening houdt met de inkomenscategorie van de aanvrager, standaard uit slechts één categorie bestaat en enkel bij categorie A kan worden gerekend.

Tabel 22 - Detail van de premies per inkomenscategorie

Type premie			Aantal premies				%		
			A	B	C	Totaal	A	B	C
A	A1	Energieaudit	21			21	100%		
	A2	Haalbaarheidsstudie/energie-ontwerpstudie	3			3	100%		
	A5	Blowerdoor test	18			18	100%		
B	B1	Dakisolatie	729	324	590	1.643	44%	20%	36%
	B10	Passief of lage-energie	22	10	13	45	49%	22%	29%
	B2	Muurisolatie	338	154	275	767	44%	20%	36%
	B3	Vloerisolatie	101	67	67	235	43%	29%	28%
	B4	Superisolerende beglazing	1045	551	1065	2.661	39%	21%	40%
	B5	Groendak	19	9	16	44	43%	21%	36%
	B7	Buitenzonwering	87	42	61	190	46%	22%	32%
	B8	Efficiënte mechanische ventilatie	71	50	73	194	36%	26%	38%
C	C1	Verwarmingsketel	957	384	726	2.067	46%	19%	35%
	C1B	Bonus voor volledige renovatie van de verwarmingsinstallatie	1			1	100%		
	C2	Doorstroomgasboiler	367	195	440	1.002	37%	19%	44%
	C3	Temperatuurregeling	733	387	727	1.847	40%	21%	39%
	C4	Warmtepomp	10	6	7	23	44%	26%	30%
D	D1	Zonneboiler	20	10	15	46	46%	22%	32%
	D2	Fotovoltaïsch systeem	1	3	1	5	20%	60%	20%
E	E2	Warmtekrachtkoppeling	2	-	-	2	100%	0%	0%
	E4	Relighting en verlichtingsoptimalisatie	1	-	-	1	100%	0%	0%
	E5	Frequentieregelaar	40	11	9	60	67%	18%	15%
F	F	Efficiënte huishoudtoestellen	1.432	623	2.742	4.797	30%	13%	57 %
Totaal			**6.019**	**2.826**	**6.827**	**15.672**	**38%**	**18%**	**44%**

Gemarkeerd: type technologie per inkomenscategorie met ofwel de vaakst aangevraagde premies (> 50% # premies per type) ofwel de financieel significante premies (> 50% van het toegekende bedrag per type premie); we merken evenwel op dat het onderscheid eerder voor minder frequente premies geldt.

7. DE WONING ONDER DE LOEP (INDIVIDUELE EN COLLECTIEVE)

7.1. Algemene resultaten

De 'dekkingsgraad' is de verhouding tussen het bedrag van de toegekende premie en de overeenkomstige investering die de aanvrager aanduidt of die bepaald wordt op basis van de voorgelegde facturen en offertes. Het betreft een eenvoudige berekening die niet alle energiebesparingen weergeeft die het premiesysteem oplevert (de terugverdiengraad van de investering).

Tabel 23 - Woningpremies: dekkingsgraad

Woning - Werken (uitgezonderd premies A, F en G)			
Aantal premies	**Toegekend totaalbedrag**	**Totaalbedrag van de investeringen die in aanmerking komen**	**Dekkingsgraad**
12.215	€ 15.345.268	€ 138.671.581	11 %

Het betreft dus niet de totale investering in de werken, maar het deel waarmee rekening wordt gehouden bij de berekening van het premiebedrag. Deze cijfers zijn ook gebaseerd op de gegevens die de aanvrager verstrekt of die intern berekend worden op basis van de informatie die te vinden is op de offertes, de vorderingsstaten en de facturen. Het is niet altijd mogelijk om een precieze berekening te maken of om de juiste informatie te verkrijgen van de aanvrager.

7.2. De werven: hoeveel werven zijn bij de premies betrokken?

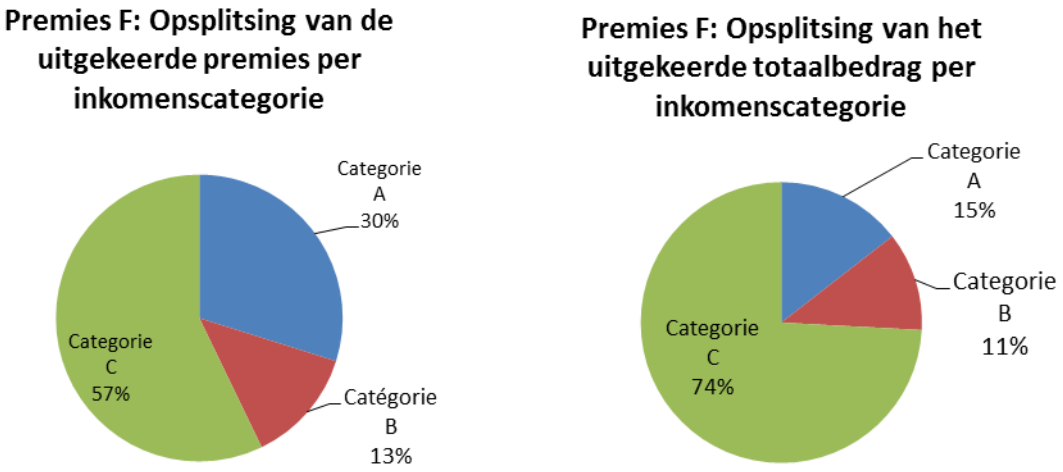
De 'werven' worden gedefinieerd door het adres van de werken dat wordt opgegeven in de premieaanvragen. Een werf kan in aanmerking komen voor verschillende premies. In 2015 bestreken de 12.215 uitgekeerde premies 6.746 werven (gegevens voor woningen - uitgezonderd de F-premie en A-premie). Deze premies waren goed voor een totaalbedrag van € 15.345.268.

7.3. De premies voor de aankoop van energiezuinige huishoudtoestellen worden hoofdzakelijk uitgekeerd aan aanvragers van categorie C (lage inkomens).

De F-premie wordt verkregen bij aankoop van een koelkast/diepvriezer met energielabel A++ of een elektrische droogkast met label A, en gaat gepaard met een bonus indien de aangekochte toestellen van een hogere klasse zijn (koelkast A+++ of elektrische droogkast A++). Ze wordt enkel toegekend aan gezinnen.

Op de begroting van 2015 werden 4.797 premieaanvragen toegekend, goed voor een totaalbedrag van € 1.054.798. Dat komt neer op een toename in het aantal premies van 67% en zelfs van 69% als we naar de toegekende bedragen kijken.

Figuur 15 - Opsplitsing van de uitgekeerde premies (aantal en bedrag) per inkomenscategorie van de aanvrager



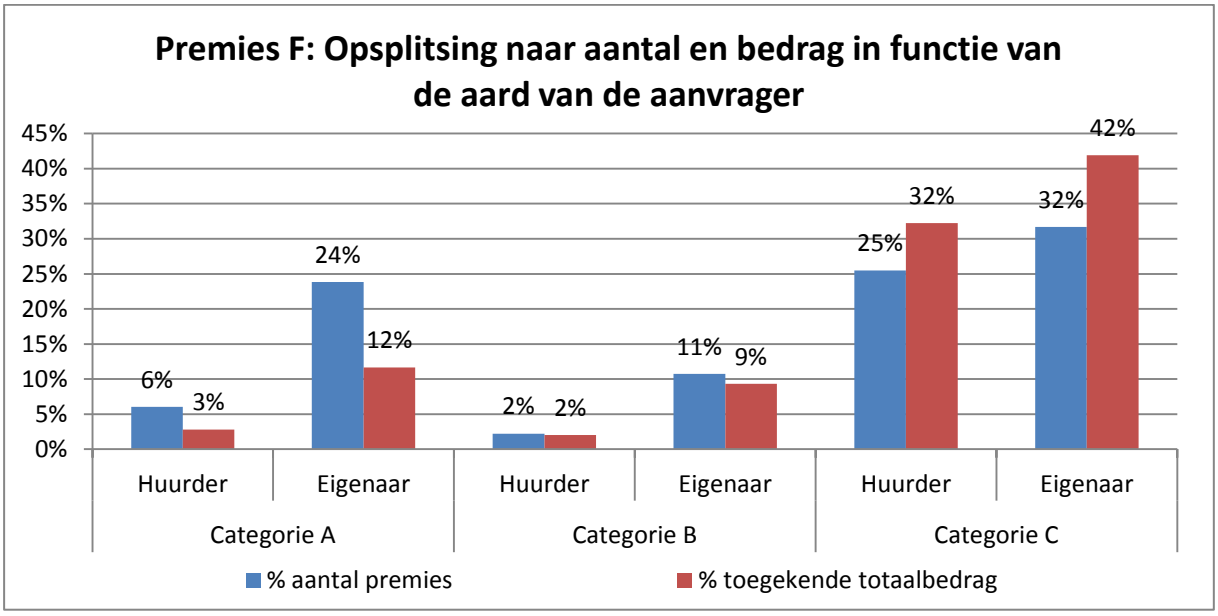
Tabel 24 - Gemiddeld premiebedrag voor energiezuinige huishoudtoestellen per inkomenscategorie van de aanvrager

F-premie	
Inkomenscategorie	**Gemiddeld bedrag**
Basis - categorie A	€ 107
Gemiddeld - categorie B	€ 192
Laag - categorie C	€ 285

De helft van de begunstigden kiest een energiezuiniger toestel, ongeacht zijn inkomenscategorie (de bonus wordt toegekend in 50% van de gevallen).

Ondanks het feit dat er meer F-premies aan eigenaars dan aan huurders worden uitgekeerd (67%), ongeacht hun inkomenscategorie, is er sprake van een herverdelingseffect dat ervoor zorgt dat iedereen de premie kan ontvangen. Ook de huurders maken gebruik van de premies voor huishoudtoestellen, ongeacht hun inkomenscategorie. Zij ontvangen immers 33% van de uitgekeerde premies, oftewel 37% van het uitgekeerde totaalbedrag.

Figuur 16 - Opsplitsing van de premies voor energiezuinige huishoudtoestellen op basis van de kenmerken van de aanvrager (inkomenscategorie, huurder/eigenaar)



8. WAT IS HET EFFECT VAN DE ENERGIEPREMIE? PREMIES IN GEMEENTEN EN RVOHR-ZONES

8.1. Algemene resultaten

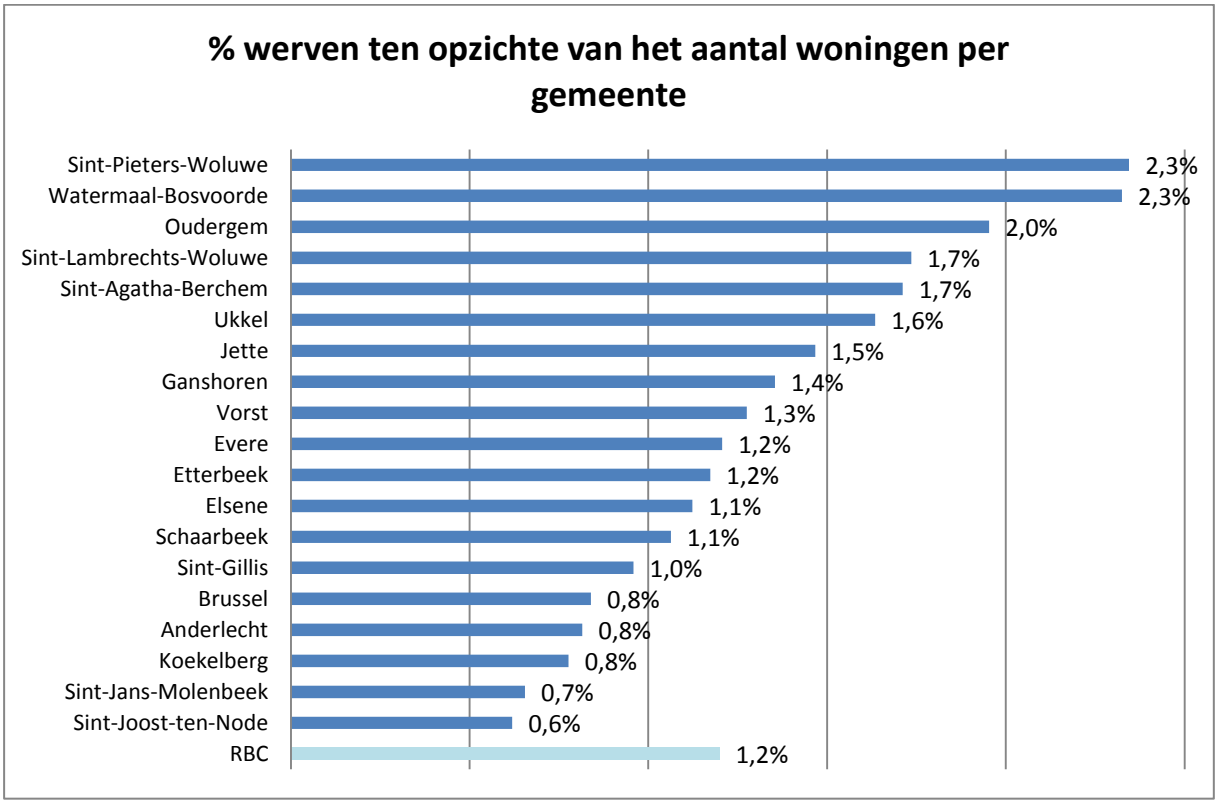
Tabel 25 - Aantal premies en toegekend totaalbedrag per gemeente

Gemeente	Aantal toegekende premies	Toegekend totaalbedrag
Anderlecht	1.162	€ 1.278.726
Oudergem	754	€ 877.589
Sint-Agatha-Berchem	422	€ 262.985
Brussel	2.088	€ 3.613.312
Etterbeek	764	€ 612.890
Evere	588	€ 777.390
Vorst	834	€ 865.567
Ganshoren	360	€ 237.518
Elsene	1.277	€ 1.685.907
Jette	839	€ 765.047
Koekelberg	216	€ 183.392
Sint-Jans-Molenbeek	750	€ 1.022.084
Sint-Gillis	728	€ 482.981
Sint-Joost-ten-Node	221	€ 209.970
Schaarbeek	2.026	€ 1.710.644
Ukkel	1.526	€ 2.355.303
Watermaal-Bosvoorde	620	€ 503.839
Sint-Lambrechts-Woluwe	1.126	€ 1.502.041
Sint-Pieters-Woluwe	1.044	€ 1.075.088
Totaal	**17.345**	**€ 20.022.273**

8.2. Energiepremies voor woningen in gemeenten

In verhouding tot het aantal woningen op het gemeentelijk grondgebied zijn de werkzaamheden aan woningen die energiepremies genieten talrijker in de gemeenten van de tweede stadskroon.

Figuur 17 - Opsplitsing van de werkzaamheden aan woningen die energiepremies genieten in functie van de woningvoorraad per gemeente (uitgezonderd F-premies)



8.3. Energiepremies en RVOHR-zone

In begrotingsjaar 2015 werd ongeveer 26% van de energiepremies uitgekeerd voor woningen in een RVOHR-zone, waar ook een bonus van kracht is. Er werd in totaal € 4.146.078 aan premies uitgekeerd, wat 21% van het totale aantal premies voor woningen vertegenwoordigt.

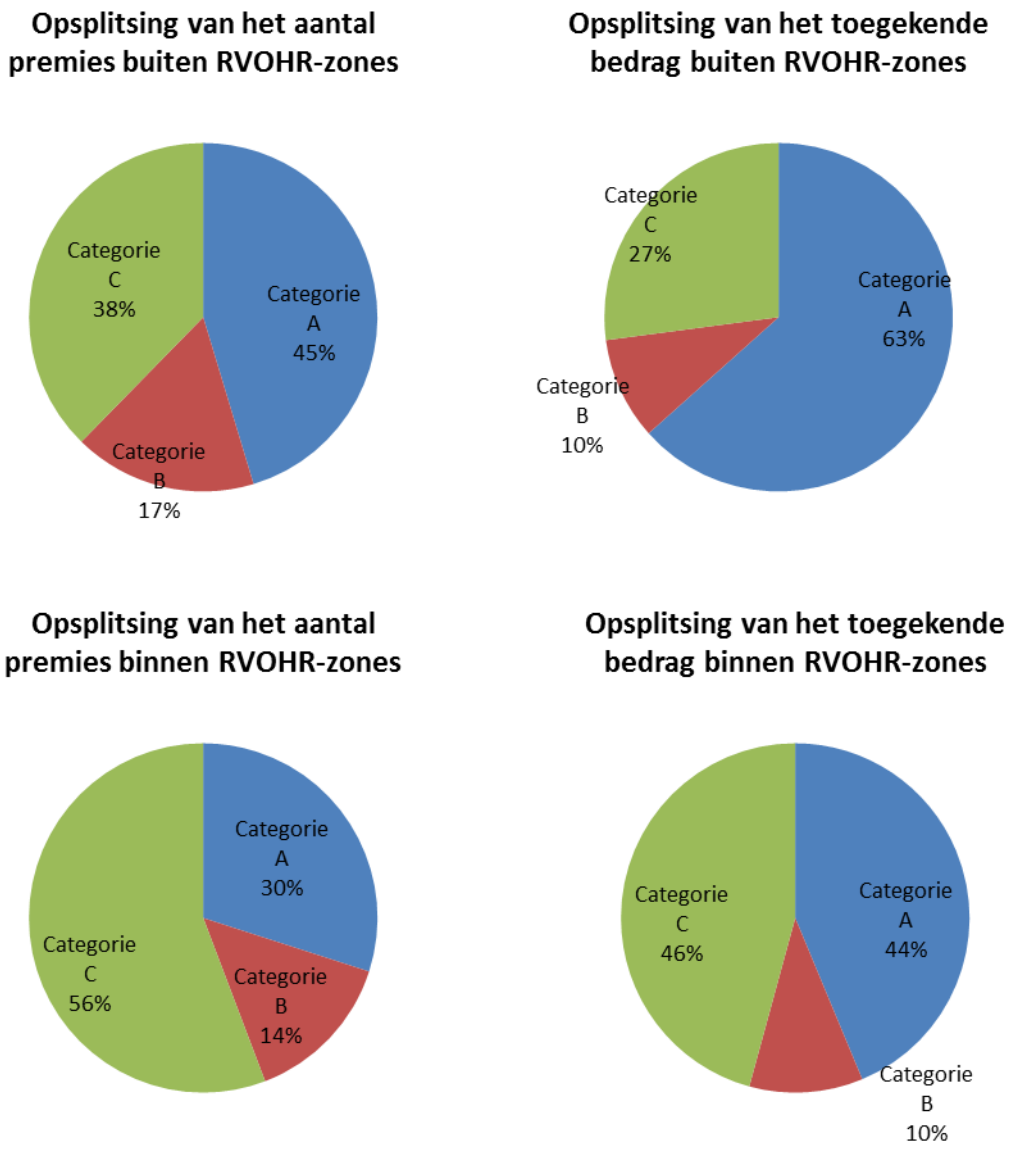
Tabel 26 - Opsplitsing van het budget 2015 per gemeente en percentage met RVOHR-bonus

Gemeente	Totaalbedrag	Premiebedrag met RVOHR-bonus	
Anderlecht	€ 1.278.726	€ 363.060	28%
Oudergem	€ 877.589	€ 48.699	6%
Sint-Agatha-Berchem	€ 262.985	€ 8.020	3%
Brussel	€ 3.613.312	€ 1.158.540	32%
Etterbeek	€ 612.890	€ 209.857	34%
Evere	€ 777.390	€ 16.563	2%
Vorst	€ 865.567	€ 207.191	24%
Ganshoren	€ 237.518	€ 0	0%
Elsene	€ 1.685.907	€ 299.486	18%
Jette	€ 765.047	€ 66.538	9%
Koekelberg	€ 183.392	€ 50.244	27%
Sint-Jans-Molenbeek	€ 1.022.084	€ 386.639	38%
Sint-Gillis	€ 482.981	€ 353.444	73%
Sint-Joost-ten-Node	€ 209.970	€ 151.388	72%
Schaarbeek	€ 1.710.644	€ 825.937	48%
Ukkel	€ 2.355.303	€ 472	<1%
Watermaal-Bosvoorde	€ 503.839	€ 0	0%
Sint-Lambrechts-Woluwe	€ 1.502.041	€ 0	0%
Sint-Pieters-Woluwe	€ 1.075.088	€ 0	0%
	€ 20.022.273	**€ 4.146.078**	

Bedrag RVOHR-bonus: € 376.916

De RVOHR-bonus waarbij de inwoners van een dergelijk gebied 10% extra krijgen, is van toepassing op meer dan 26% van de aanvragen. De bonus neemt evenwel minder dan 2% van het totale budget voor zijn rekening.

Figuur 18 - Premies toegekend in functie van de RVOHR-zone (aantal en bedrag)

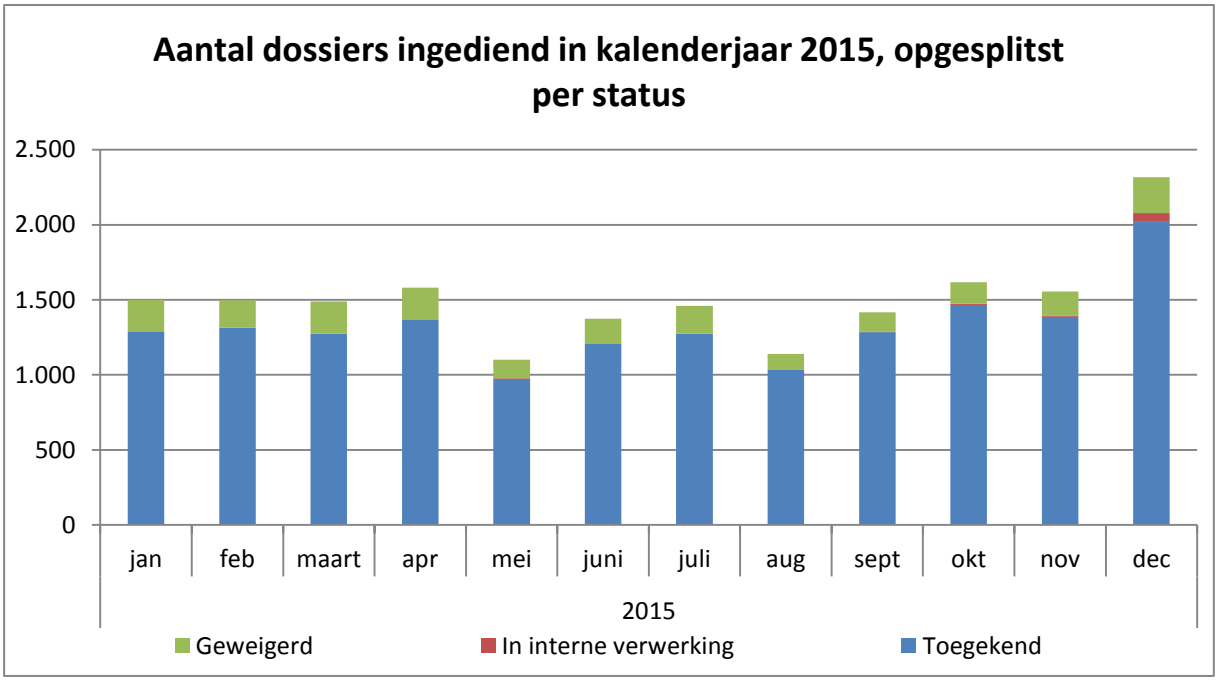


DEEL II: ANALYSE VAN HET AANTAL INGEDIENDE DOSSIERS VOOR 2014 EN HET ADMINISTRATIEVE BEHEER VAN HET PREMIESTELSEL

1. ANALYSE VAN DE INDIENINGSGRAAD

Om de indieningsgraad te analyseren, kijken we naar het aantal dossiers dat per maand werd ingediend (15.888 goedgekeurde dossiers tegen 2.084 afgewezen dossiers op het bestudeerde jaar). Dit geeft een beeld van de algemene activiteit van de aanvragers gedurende het bestudeerde jaar.

Figuur 19 - Aantal ingediende dossiers in kalenderjaar 2015, opgesplitst per status



Het aantal dossiers bleef vrij stabiel gedurende 2015. De lopende dossiers zijn alle dossiers die niet afgesloten zijn op datum van 12/05/2016[15]. Met een totaal van 2.318 premieaanvragen is de maand december een van de drukste maanden, in tegenstelling tot de maanden mei en augustus, die duidelijk zwakkere maanden zijn. Het aantal aanvragen in de eerste drie maanden van het jaar blijft vrij stabiel. In april ligt dat aantal iets hoger, in die maand valt immers ook de uiterste datum voor indiening van premies op het stelsel 2014, vier maanden na de afrekeningsfactuur.

De onderstaande tabel toont de voornaamste redenen van weigering. Er waren 2.084 weigeringen in 2015: meer dan een derde van de premies werd niet toegekend omdat de vereiste documenten niet binnen de opgelegde termijn (van 2 maanden) werden bezorgd, 25% werd dan weer geweigerd omdat het aanvraagdossier te laat werd ingediend.

[15] Datum waarop de gegevens werden goedgekeurd voor de opstelling van dit verslag

Tabel 27 - Voornaamste redenen van premieweigeringen in 2015

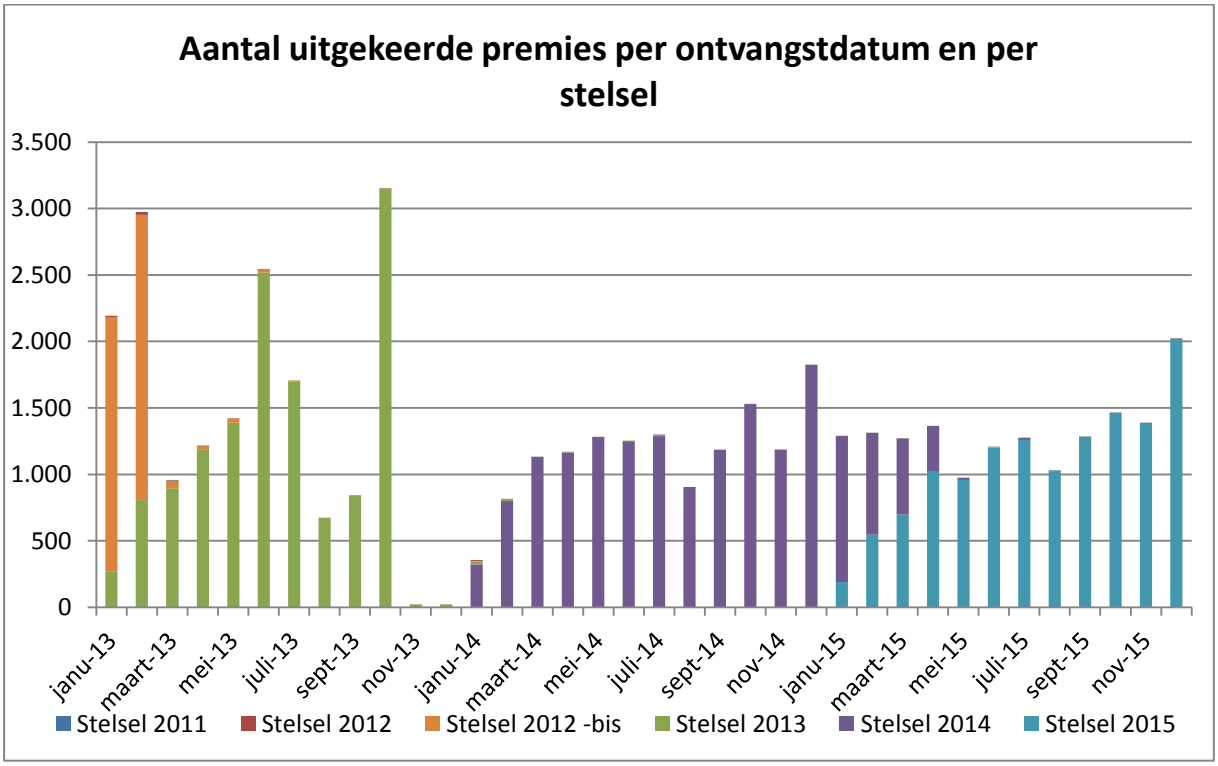
Weigeringsgrond	Aantal geweigerde premies
Geen bijkomende informatie gekregen binnen de gestelde termijn.	768
De premieaanvraag werd niet binnen de vier maanden volgend op de facturatiedatum ingediend.	532
De premieaanvraag betreft een bedrag kleiner dan € 50, het minimumbedrag van de energiepremie.	93
De C2-premie is niet cumuleerbaar met de C1-premie bij opslag van sanitair warm water.	91
Het installatieadres van het toestel stemt niet overeen met het thuisadres van de aanvrager.	53

2. 2015 - EEN VRIJ STABIEL AANVRAAGPERCENTAGE

In 2013 piekte het aantal dossiers eind februari, wat ook de einddatum was voor de indiening van de premieaanvragen die betrekking hadden op het voorgaande jaar (tot 28/02 van het volgende jaar). In 2014 werd deze einddatum geschrapt en werd voor alle dossiers de algemene voorwaarde opgelegd dat de premie binnen de vier maanden na facturatiedatum moest worden aangevraagd.

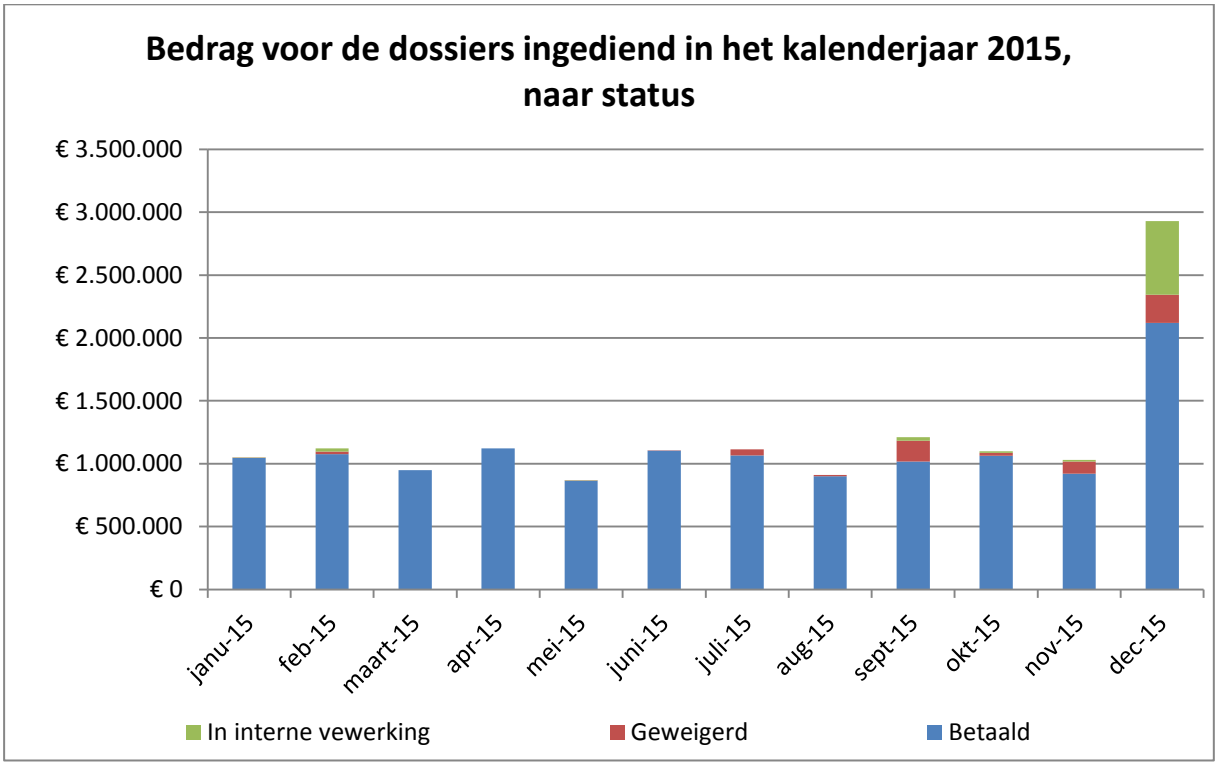
De 2 uitschieters in juli en november 2013 zijn het gevolg van de onderbreking van het premiestelsel.

Figuur 20 - Aantal uitgekeerde premies per ontvangstdatum en per stelsel

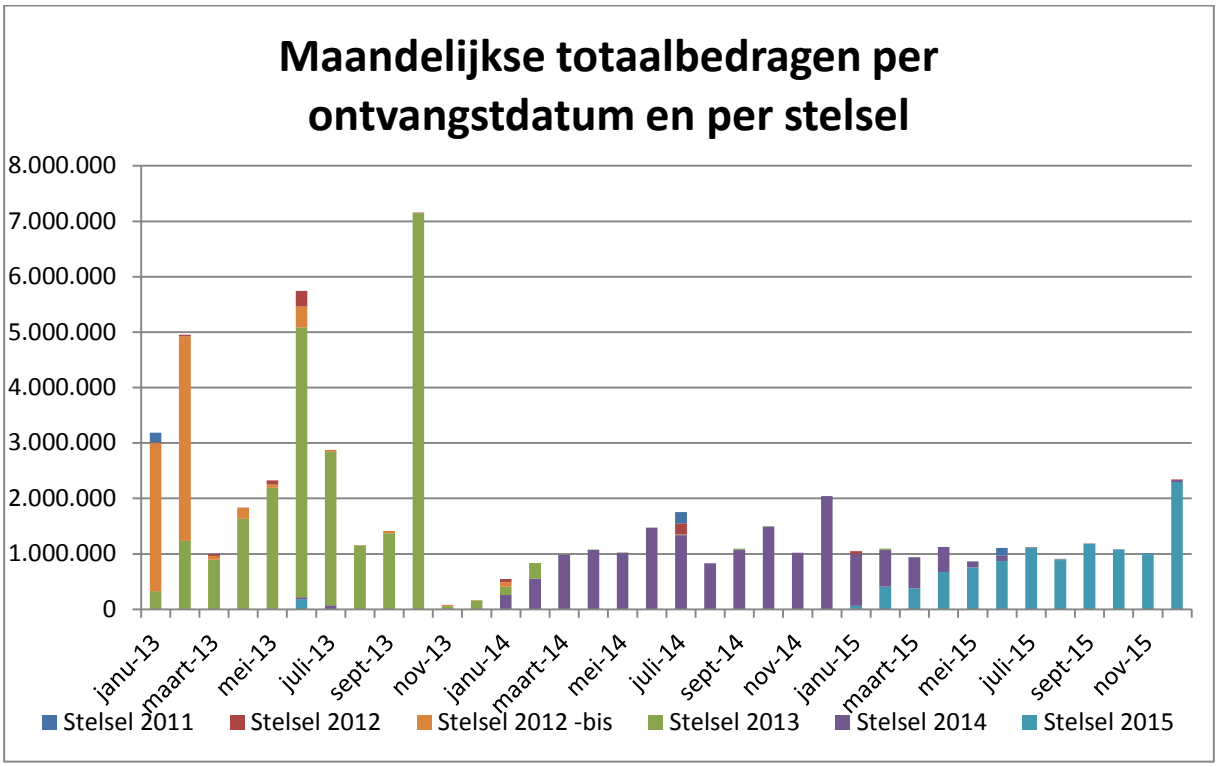


Wanneer we kijken naar de bedragen voor de dossiers ingediend tijdens het kalenderjaar 2015, dan zien we een sterke piek in de maand december. Die is het gevolg van de stopzetting van een aantal premies in het stelsel voor 2016, meer bepaald voor belangrijke werken en aanzienlijke bedragen (zoals E2 - warmtekrachtkoppeling, E4 - relighting...). Een aantal aanvragers heeft inderdaad eind 2015 nog een dossier ingediend, in de hoop dat ze alsnog een premie zouden krijgen. Sommige daarvan zijn vermoedelijk inderhaast ingediend en daardoor op dit moment nog onvolledig.

Figuur 21 - Aantal ingediende dossiers in kalenderjaar 2015, opgesplitst per status (situatie op 12/05/2016)



Figuur 22 - Maandelijkse totaalbedragen per ontvangstdatum en per stelsel



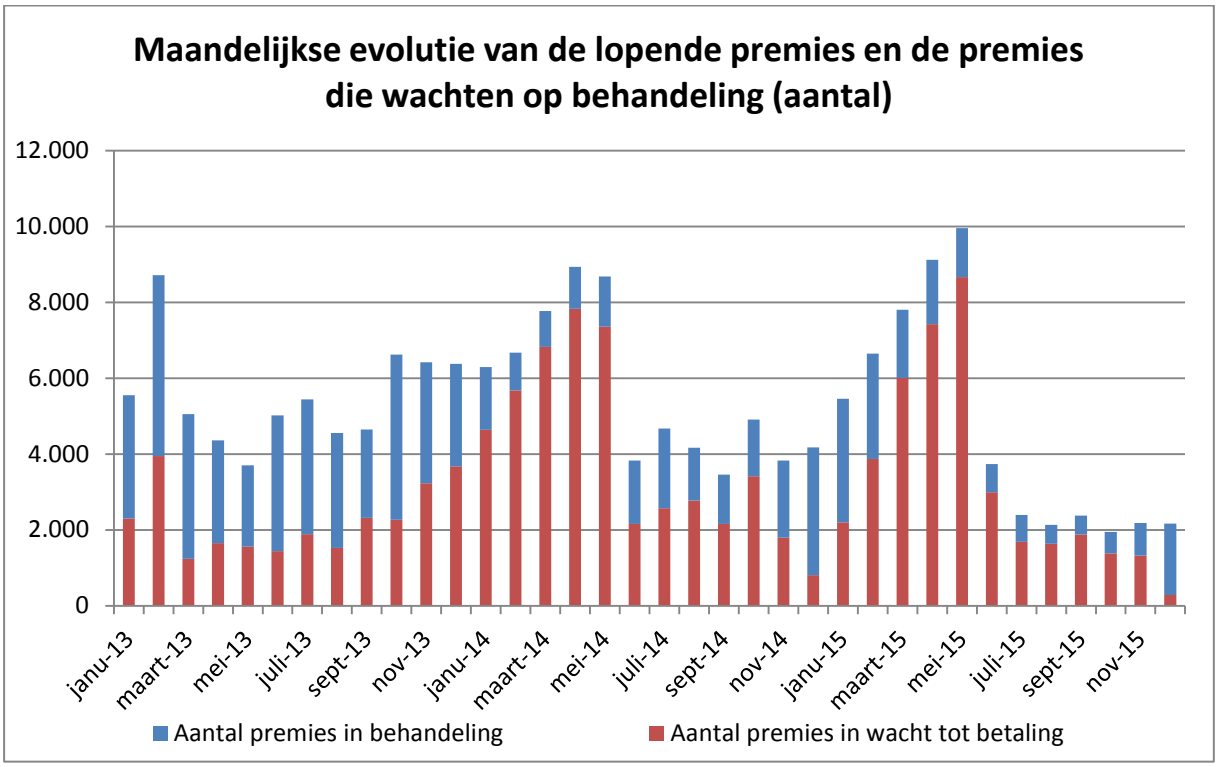
3. EVOLUTIE VAN HET AANTAL PREMIES WACHTEND OP BEVESTIGING

Voor de begunstigde van de premie vormt de periode tussen de indiening van de aanvraag en de ontvangst van het goedgekeurde bedrag één geheel. Voor de premiebeheerder is deze periode opgesplitst in twee tijdstappen: de technisch-administratieve behandeling en de vastlegging/effectieve betaling. Deze splitsing is te verklaren doordat het dossier door twee verschillende entiteiten wordt behandeld.

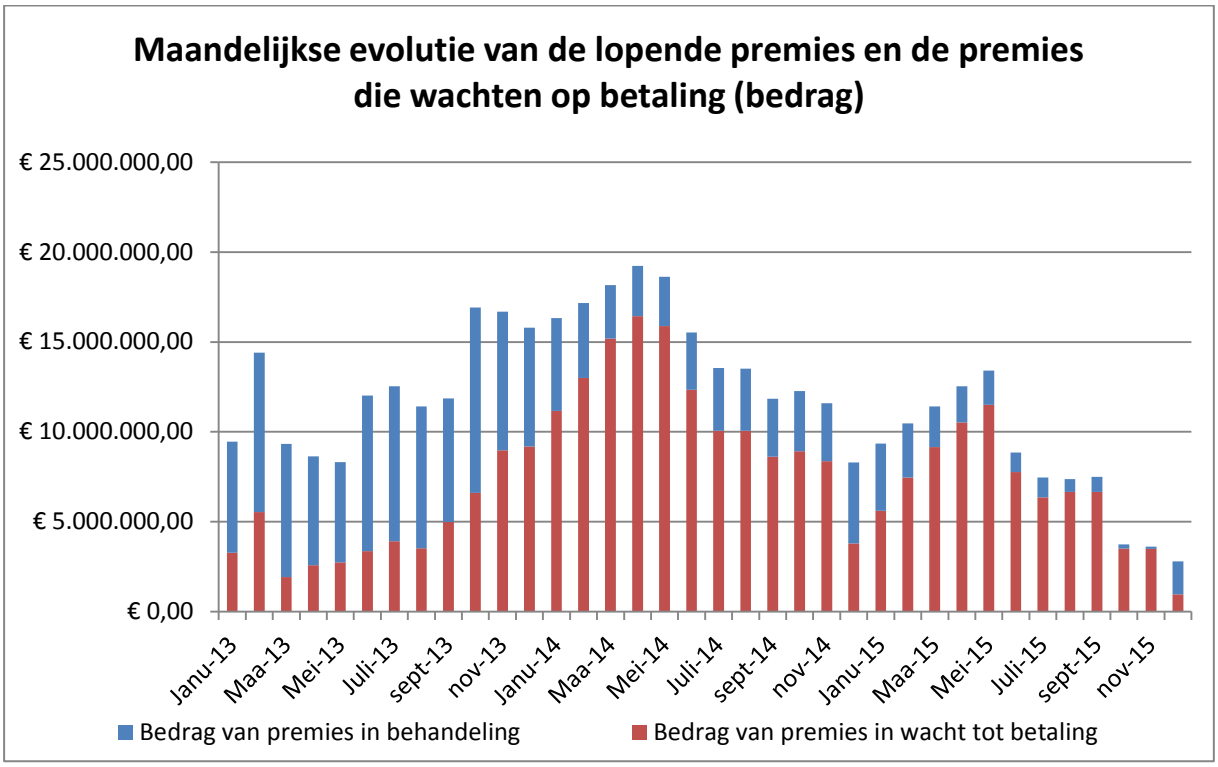
Om de wachttijd tussen het einde van de behandeling en de betaling[16] van de premie en dus de efficiëntie van de behandeling of de voortgang ervan te beoordelen, moeten we het aantal dossiers bestuderen dat per maand 'wacht' op behandeling of uitbetaling.

[16] Ter herinnering: de 'uitbetaling van de premie' omvat twee begrippen, namelijk de effectieve, directe betaling van een premie en de vastlegging van de premiebelofte.

Figuur 23 - Maandelijkse evolutie van de lopende premies en de premies die wachten op betaling (in aantal)



Figuur 24 - Maandelijkse evolutie van de lopende premies en de premies die wachten op betaling (in bedrag)



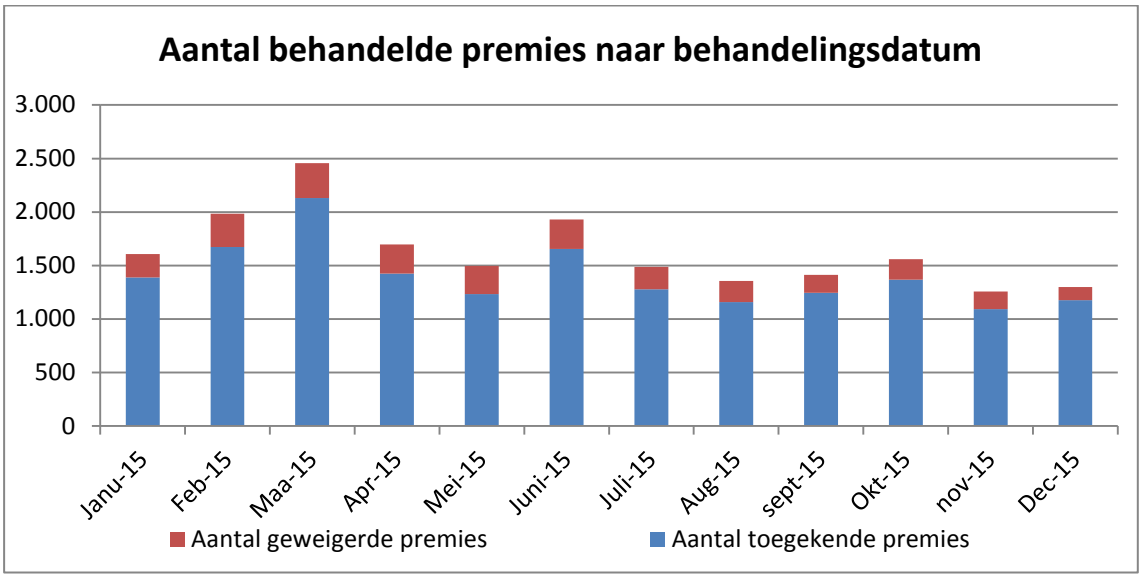
Sinds begin 2013 gaat het aantal ingediende premies dat ofwel in behandeling is ofwel nog uitbetaald moet worden in stijgende lijn, om in mei 2014 een absoluut hoogtepunt van bijna € 20 miljoen te bereiken. Dit is onder andere het gevolg van de verschillende introductiepieken in 2013, die zorgden voor vertragingen in de behandeling van de premies (rode balken) en betalingsachterstanden als gevolg van de uitputting van het budget in 2013, en een vertraging in de uitbetaling van de eerste premies van 2014 (pas vanaf mei). In 2015 was het vooral opvallend hoeveel premies er in wacht tot betaling stonden tot en met de maand mei, te wijten aan de vertraging in de ondertekening van het protocolakkoord tussen de ministers van Begroting en ENERGIE. Niettemin, gelet op het aantal dossiers dat in december nog in wacht stond, konden de meeste premies aangevraagd en behandeld in 2015 alsnog worden uitbetaald.

4. ANALYSE VAN HET AANTAL BEHANDELDE PREMIES

4.1. Analyse van het administratieve beheer van het premiesysteem in 2015

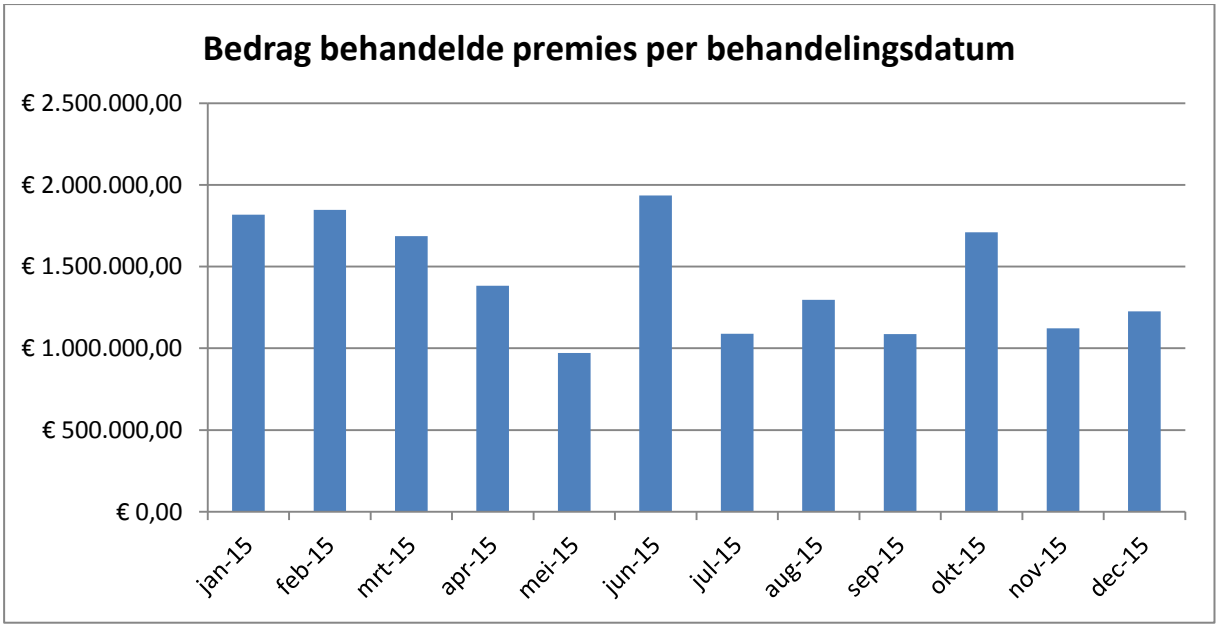
De administratieve en technische behandeling van de premies gebeurt op doorlopende wijze van 1 januari tot 31 december. De beoordeling van de efficiëntie van de premiebehandeling gebeurt per kalenderjaar, ongeacht het premiestelsel en de behandelingsstatus van de premies. In 2015 behandelde het departement Energiepremies van Leefmilieu Brussel, dat instaat voor het beheer van de technisch-administratieve aspecten, in totaal 18.051 premieaanvragen. Dat is een maandelijks gemiddeld van 1.504 behandelde aanvragen per maand. In 2014 werden in totaal 16.564 dossiers behandeld, goed voor een maandelijks gemiddelde van 1.380. Deze cijfers blijven vrij stabiel.

Figuur 25 - Aantal behandelde premies per behandelingsdatum



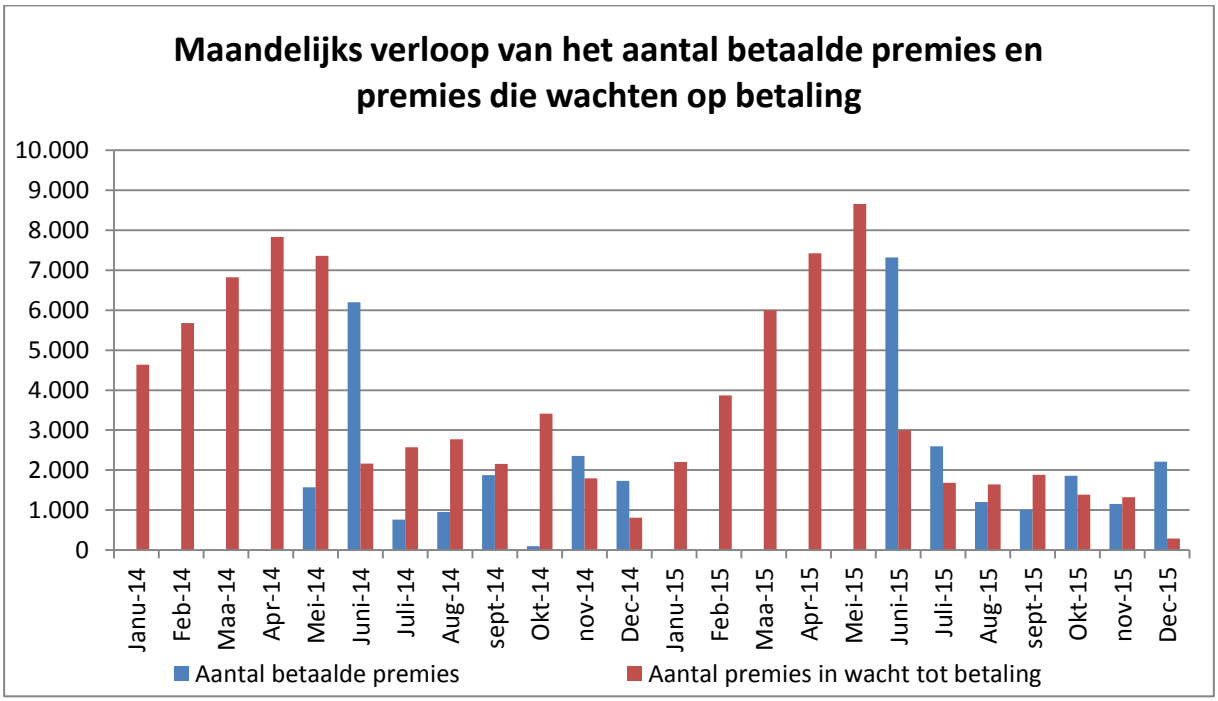
In januari, februari en zelfs maart worden de dossiers behandeld die op het einde van het voorgaande jaar of het begin van 2015 werden ingediend. De stijging in de eerste maanden is dus niet uitzonderlijk. De rest van het jaar blijft de behandelingsgraad constant. 2015 blijft een heel stabiel jaar, in tegenstelling tot de voorgaande jaren.

Figuur 26 - Bedrag van de behandelde premies per behandelingsdatum



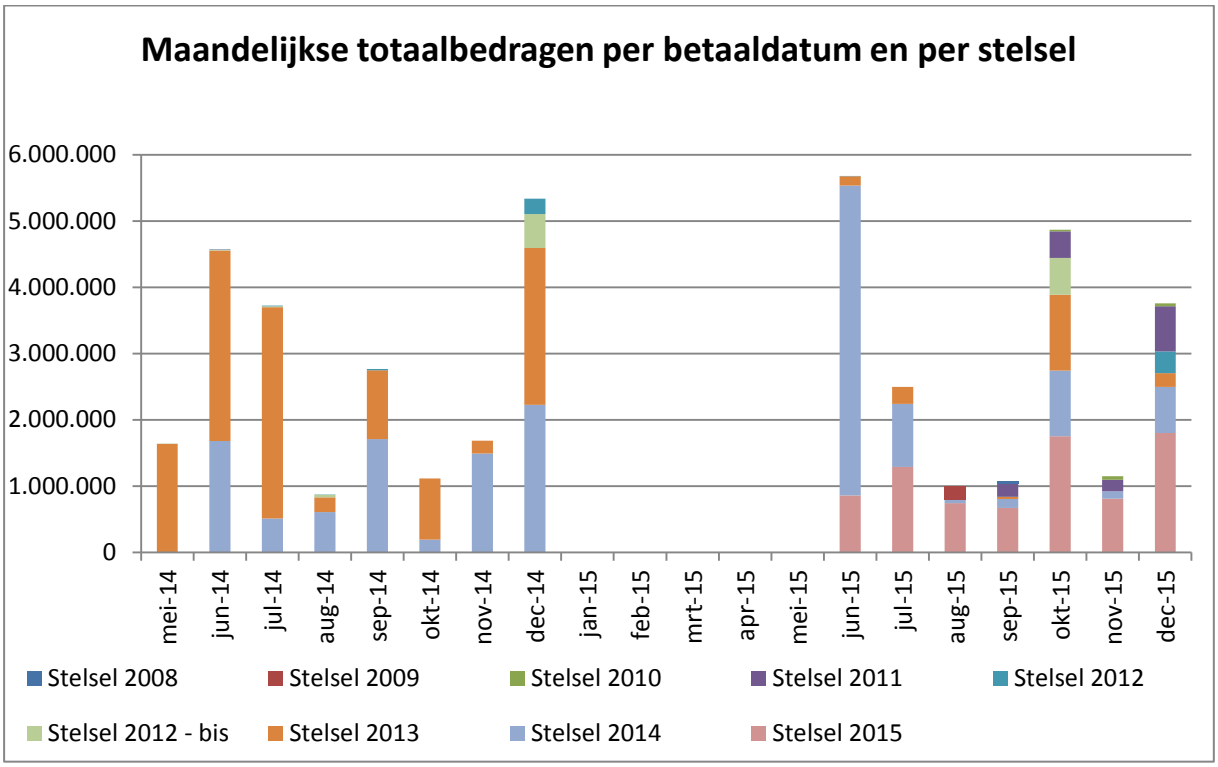
5. ANALYSE VAN HET AANTAL BETAALDE PREMIES

Figuur 27 - Maandelijks verloop van de betaling van de premies



In 2015 kon er vóór de maand mei geen enkele premie worden uitbetaald, bij gebrek aan protocol. Dat heeft geleid tot een gigantische betalingsachterstand voor 2015. In mei 2015 werd dan een nieuw betalingsprotocol voor de premies afgesloten, voor een periode van 5 jaar, waardoor er vanaf 2016 geen periode meer zonder uitbetalingen zal zijn en ook de piek bij het jaarbegin wordt vermeden.

Figuur 28 - Maandelijks betaalde bedragen, alle premiestelsels samengeteld

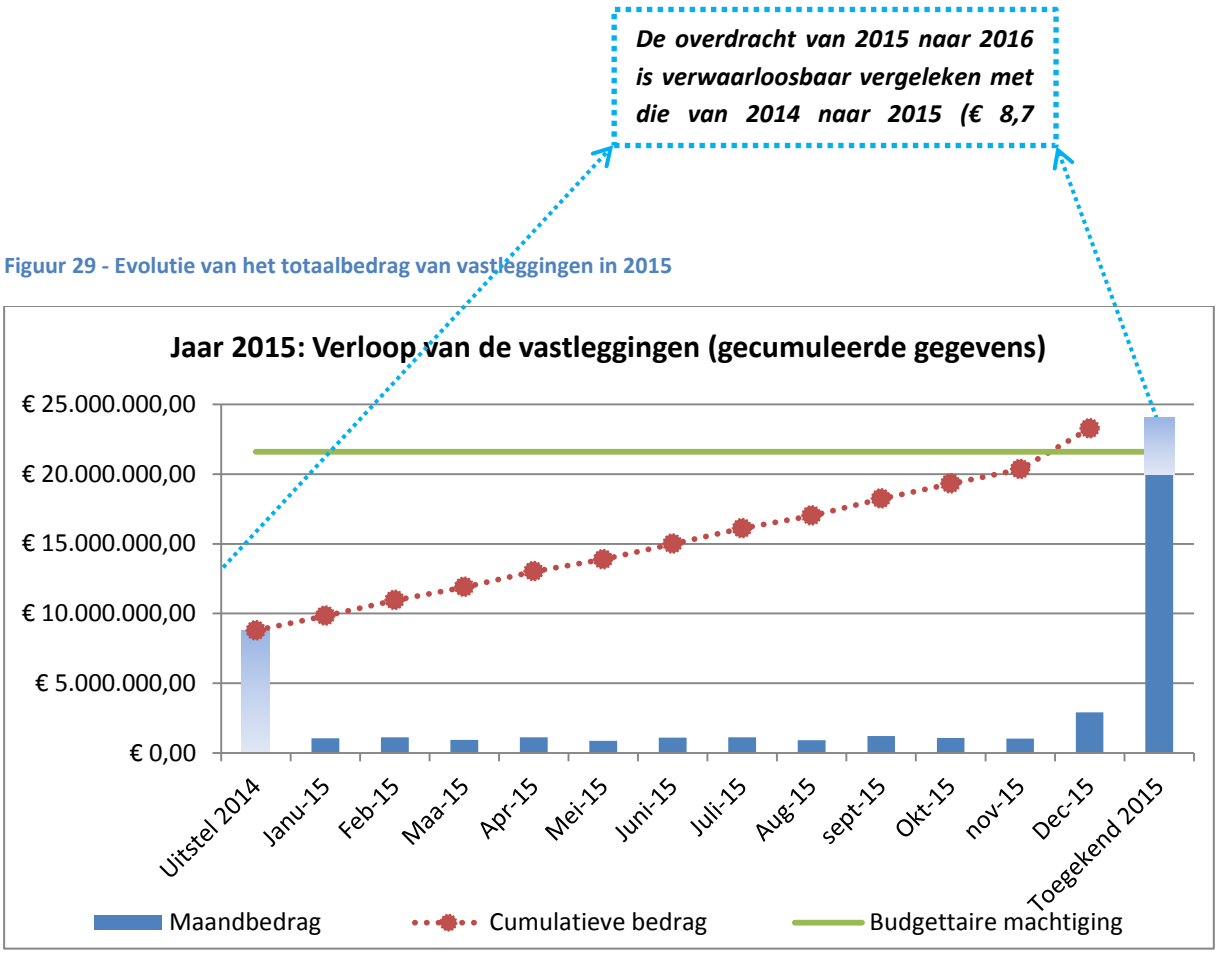


Sommige premies die tot een stelsel van voor 2014 behoren, werden nog op het einde van het jaar uitbetaald: het betreft vastleggingen van premiebeloftes voor premies die ingediend werden na ontvangst van de stedenbouwkundige vergunning maar die toegekend werden aan de voorwaarde van de indieningsdatum van de premieaanvraag.

6. INSTRUMENT VOOR BEGROTINGSWAARSCHUWING

Leefmilieu Brussel gebruikt de studie van het verloop van het gemiddelde maandbedrag als instrument om het risico op uitputting van het budget te beoordelen. Als we de beschikbare kredietmachtigingen en de gecumuleerde maandelijkse bedragen voor 2015 in één enkele grafiek gieten, dan zien we een stabiele evolutie op jaarbasis, in tegenstelling tot 2014, toen al van bij het begin het budget voor 2014 uitgeput dreigde te raken. Ter vergelijking, op het budget van 2014 werd € 14 miljoen overgedragen van 2013.

Figuur 29 - Evolutie van het totaalbedrag van vastleggingen in 2015



Uit de gecumuleerde bedragen blijkt dat de begrotingslimiet enkel tussen november en december 2015 is overschreden. De begrotingsoverdracht van 2015 naar 2016 blijft dan weer zeer laag (€ 1,6 milj. tov. € 8,7 milj. in 2014).

7. KLACHTEN: INDIENING, BETALING, BEHANDELING, GOEDKEURING OF AFWIJZING

In 2015 heeft de dienst 18.051 premieaanvragen behandeld. De dienst technisch beheer en klachtenbeheer heeft op het jaarbudget 328 klachten gekregen die verband hielden met afgesloten dossiers. Dat zijn er ongeveer een kwart minder dan in 2014.

De belangrijkste klachten waren:

- een betwisting van een afwijzing van een premieaanvraag;
- een betwisting van een toegekend bedrag.

Van de 328 klachten hebben er 196 (60%) geleid tot het heropenen van het dossier ten gunste van de aanvrager. De overige klachten werden als ongegrond afgewezen om de volgende redenen:

1. de premieaanvraag werd te laat opgestuurd of de bijkomende informatie werd niet binnen de gestelde termijn opgestuurd (56%);
2. de klacht werd niet binnen de termijn van één maand volgend op de verzending van de beslissing ingediend (20%);
3. de technische voorwaarden voor de toekenning van de premie werden niet vervuld (14%).

De 196 heropeningen van premiedossiers gebeurden om vier redenen:

1. de aanvraag gebeurde wel degelijk binnen de gestelde termijn of de bijkomende informatie werd tijdig ingediend (36%);
2. er werd een fout begaan bij de behandeling (fout bij de berekening van het bedrag, bijlage niet in aanmerking genomen, enz.) (17%);
3. de aannemer of aanvrager had de aanvraag niet correct ingevuld, waardoor de premieaanvraag niet correct kon worden beoordeeld. Aan de hand van de correctie die bij de klacht werd gevoegd, werd de oorspronkelijke beslissing bijgesteld (16%);
4. bij de analyse van de klacht worden de technische voorwaarden nageleefd (13%).

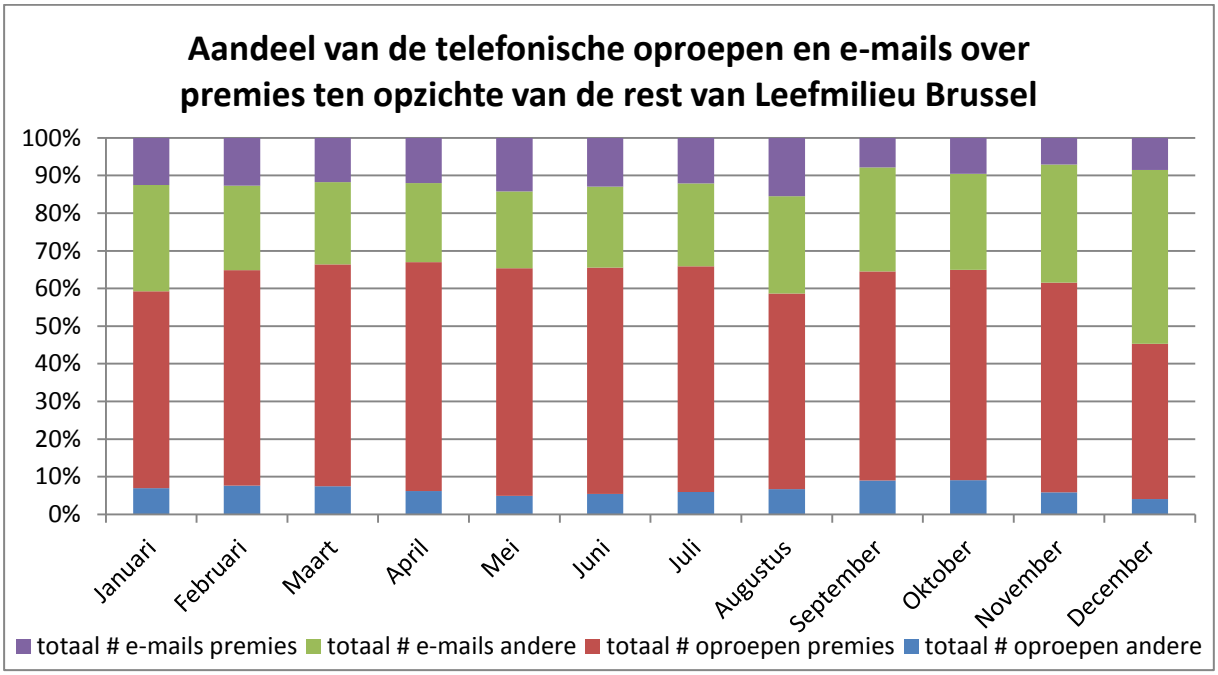
8. ADMINISTRATIEF BEHEER VAN DE DIENST INFO-LEEFMILIEU

De dienst Info-Leefmilieu is geopend van maandag tot vrijdag van 9 u. tot 12.30 u. en van 13.30 u. tot 17 u. en bereikbaar:

- Telefonisch: 02/775.75.75 of per fax: 02/775.76.21
- Via e-mail: info@leefmilieu.irisnet.be
- Ter plaatse, aan de balie Info-Leefmilieu.

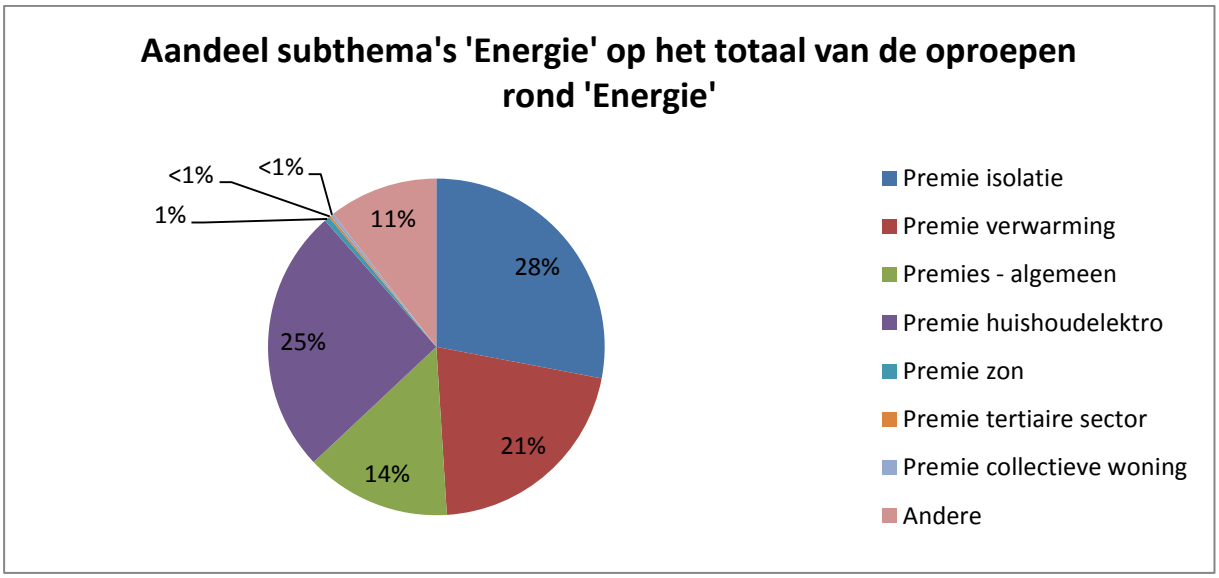
In 2015 moest de dienst 16.966 telefonische oproepen en 28.236 e-mails afhandelen en kreeg hij ook nog eens 1.102 mensen over de vloer. Van die bezoeken hadden er 697 betrekking op premiedossiers (181 lopende en 516 toekomstige dossiers). Wat de telefonische oproepen betreft, verliep het gros (90%) in het Frans. 82% van die oproepen kwam van particulieren, 12% van bedrijven en de rest van besturen, scholen en andere.

Figuur 30 - Aandeel van de telefonische oproepen en e-mails over premies ten opzichte van de rest van Leefmilieu Brussel in 2015



Als we kijken naar de verhoudingen binnen de subthema's van de afdeling Energie, dan merken we dat energiepremies een terugkerend onderwerp blijven in oproepen aan de dienst Info-Leefmilieu (ongeveer 90% van de oproepen).

Figuur 31 - Aandeel subthema's 'Energie' op het totaal van de oproepen rond 'Energie' in 2015



DEEL III: VERGELIJKING OVER VERSCHILLENDE JAREN

1. VERLOOP VAN HET BUDGET EN DE BEDRAGEN IN 2015 (VERGELEKEN MET DE STELSELJAREN 2014-2015)

Tabel 28 - Vergelijking van de stelseljaren 2014 en 2015 in termen van aantallen en bedragen van toegekende premies

		2014			2015		
Premietype		**Aantal**	**Bedrag**	**Gemiddeld bedrag**	**Aantal**	**Bedrag**	**Gemiddeld bedrag**
A1	Energieaudit	55	€ 90.512	€ 1.646	35	€ 108.699	€ 3.106
A2	Haalbaarheidsstudie	7	€ 22.980	€ 3.283	6	€ 17.163	€ 2.860
A4	Energieboekhouding	6	€ 26.677	€ 4.446	3	€ 2.458	€ 819
A5	Blowerdoor test	28	€ 19.562	€ 699	44	€ 29.792	€ 677
B1	Dakisolatie	2.030	€ 4.035.421	€ 1.987	1.466	€ 3.053.996	€ 2.083
B10	Passief- / laagenergetisch gebouw	46	€ 1.548.469	€ 33.662	12	€ 268.515	€ 22.376
B2	Muurisolatie	1.064	€ 3.280.952	€ 3.084	712	€ 3.100.826	€ 4.355
B3	Vloerisolatie	361	€ 512.665	€ 1.420	235	€ 340.695	€ 1.450
B4	Plaatsing van isolerende beglazing	3.097	€ 1.655.261	€ 534	2.394	€ 1.623.130	€ 678
B5	Groendak	59	€ 81.485	€ 1.381	57	€ 98.580	€ 1.729
B7	Buitenzonwering	249	€ 100.091	€ 402	178	€ 77.439	€ 435
B8	Gecontroleerde mechanische ventilatie	251	€ 529.007	€ 2.108	206	€ 316.229	€ 1.535
C1	Condensatieketel	2.498	€ 1.680.054	€ 673	2.106	€ 1.454.821	€ 691
C1-B	Renovatie van de verwarmingsinstallatie	4	€ 23.568	€ 5.892	1	€ 5.772	€ 5.772
C2	Doorstroomgasboiler	1.002	€ 357.256	€ 357	1.166	€ 430.522	€ 369
C3	Temperatuurregeling	1.903	€ 426.827	€ 224	2.046	€ 369.434	€ 181
C4	Warmtepomp	32	€ 124.061	€ 3.877	18	€ 60.342	€ 3.352
D1	Zonneboiler	39	€ 148.619	€ 3.811	44	€ 245.143	€ 5.571
D2	Fotovoltaïsche zonnepanelen	7	€ 37.653	€ 5.379	7	€ 10.409	€ 1.487
D3	Hernieuwbare energiebronnen	1	€ 2.060	€ 2.060	1	€ 94.480	€ 94.480
E1	Warmtenetwerk	*0*	€ 0	€ 0	1	€ 157.049	€ 157.049
E2	Installatie voor warmtekrachtkoppeling	13	€ 438.818	€ 33.755	9	€ 451.159	€ 50.129
E4	Verlichtingsinstallaties	15	€ 139.816	€ 9.321	25	€ 216.751	€ 8.670
E5	Frequentieregelaar	91	€ 29.858	€ 328	89	€ 18.663	€ 210
E6	Alle overige apparaten	6	€ 218.231	€ 36.372	1	€ 8.202	€ 8.202
F	Efficiënte huishoudtoestellen	3.843	€ 835.860	€ 218	4.689	€ 1.046.152	€ 223
		16.707	**€ 16.365.763**		***15.551***	**€ 13.606.421**	

Deze cijfers zijn een momentopname van de situatie op 12/05/2016.

Opmerkingen:

- Als we de stelseljaren 2014 en 2015 met elkaar vergelijken, dan stellen we vast dat de cijfers vrijwel stabiel zijn gebleven. Omdat de premiebedragen identiek zijn gebleven, waren er geen grote verschillen voor de aanvragers.
- Het gemiddelde bedrag voor premies A1 - energieaudit is bijna verdrievoudigd. Dat kan ermee te maken hebben dat er in 2015 heel weinig aanvragen werden ingediend voor eengezinswoningen, waar het maximumbedrag € 400 is, terwijl er heel wat aanvragen waren voor grote gebouwen uit de tertiaire sector (€ 3.000).
- De ingrijpende terugschroeving van bepaalde premiebedragen, ingezet sinds het stelsel van 2014, laat zich ook in 2015 nog gevoelen. Het aantal aanvragen voor isolatiepremies (B1 - dakisolatie, B2 - muurisolatie, B3 - vloerisolatie, B4 - beglazing) is duidelijk gedaald tussen de stelsels 2014 en 2015. In de bedragen is dat verschil wat minder merkbaar.
- Het aantal aanvragen voor energiezuinige huishoudtoestellen ging fors de hoogte in in 2015, net zoals het bijhorende budget. Het gemiddelde premiebedrag bleef evenwel stabiel.
- Het budgetaandeel van premie B10 (passief/lage-energie) is van bijna 10% teruggevallen tot slechts 2%. Dat enorme verschil heeft er alles mee te maken dat de premie niet meer wordt toegekend voor nieuwbouwprojecten waarvoor de stedenbouwkundige vergunning na 1/01/2015 werd afgegeven. Er kunnen wel nog steeds premieaanvragen voor passiefnieuwbouw met directe uitbetaling (op voorwaarde dat de SV is afgegeven voor 1/01/2015) volgens het stelsel van 2015 binnenkomen op de dienst energiepremies.

BESLUIT: HET HUIDIGE SYSTEEM

1. HET SYSTEEM VAN ENERGIEPREMIES

Als uithangbord van een stimulerend en duurzaam energiebeleid zijn energiepremies een investeringssteunmaatregel die Brusselaars informeert en stimuleert, zodat zij de juiste keuze maken bij de energierenovatie van een gebouw en hun energieverbruik - en factuur - kunnen terugschroeven. De premies leveren aldus een niet geringe bijdrage tot de geïntegreerde doelstellingen van het Gewest wat betreft het "Lucht-Klimaat-Energieplan" voor 2020, 2030 en 2050.

Bovendien ondersteunt het systeem een keuze van oplossingen die, zowel voor renovaties als voor nieuwbouw, energie-efficiënter - zo niet vernieuwender - zijn dan wat de markt spontaan aanbiedt. Het ondersteunt bovendien ook de Brusselse renovatie- en bouwmarkt.

Energiepremies worden sinds 2004 uitgekeerd en hebben sindsdien aan bekendheid en belang gewonnen. In 2015 vertegenwoordigden ze een jaarbegroting van € 20,2 miljoen, voor iets meer dan 17.000 uitgekeerde premies.

Van 2004 tot 2011 werd het systeem van de energiepremies uitgevoerd door SIBELGA. Vandaag wordt het technisch en administratief beheerd door Leefmilieu Brussel.

Concreet berust het systeem van de energiepremies op 3 pijlers:

- Een **uitvoeringsprogramma** dat elk jaar de technische en financiële kenmerken van de premies definieert; de jaarlijkse herziening zorgt ervoor dat het wordt afgestemd om de meest geavanceerde technologieën die op de markt beschikbaar zijn;
- Een **begrotingsmachtiging** die de beschikbare jaarlijkse begroting voor het premiestelsel bepaalt;
- Een **interministerieel protocolakkoord** dat de procedure van de betaling van de premies vlotter laat verlopen.

Sinds 2011 wordt bovendien rekening gehouden met **sociale maatstaven**. Dit betekent dat men bij de berekening van het premiebedrag rekening houdt met 3 inkomenscategorieën en dat woningen die in een RVOHR-zone gelegen zijn, automatisch een verhoogde premie krijgen.

2. 2015: DE GEVOLGEN VAN HET SUCCES VAN 2012-2014 EN ZIJN GROTE SCHULD

Hoewel het aantal premies relatief stabiel blijft sinds 2005, kent het toegekende bedrag in 2014 een stijging ten opzichte van de vorige jaren, wat ook het geval is voor 2013 (behalve 2009, waar het hogere bedrag wordt toegeschreven aan de betoelaging van tal van fotovoltaïsche installaties).

Medio 2012 beslist het Gewest om het bedrag van de vijf premies aanzienlijk op te trekken als gevolg van de afschaffing van de federale belastingvermindering voor energiebesparende maatregelen. Deze maatregel leidt tot een grootschalige indiening van premieaanvragen, met als gevolg een vertraging in de behandeling van de dossiers en de overdracht van een flink aantal dossiers naar 2013. Deze veranderingen zijn behouden in het stelsel en het jaar 2013. Om al die redenen bedroeg de gekende schuld eind 2013 € 14 miljoen, over te dragen op de begroting van € 21,5 miljoen voor 2014.

Begin 2015 bedroeg de overgehevelde schuld op de jaarbegroting ongeveer € 9 miljoen. Uiteindelijk werd het toch een stabiel jaar, zowel wat de toegekende bedragen als ontvangen premies betreft. Dankzij een goed begrotingsbeheer en zonder buitenkanseffect van bepaalde premies moest er maar anderhalf miljoen euro worden overgeheveld naar de begroting van 2016.

3. DE RESULTATEN: WIE KRIJGT DE PREMIE EN WAARTOE DIENT DE PREMIE?

Gaat men dieper in op het effect op de begroting van 2015, dan stelt men vast dat de premies:

- vooral werden toegekend aan **gezinnen**, die 9 op de 10 premies ontvingen, wat 55% van het totale uitgekeerde bedrag vertegenwoordigt; deze premies gingen voor 64% naar de bewoners van de woningen;
- vooral betrekking hadden op werken aan de **woningen**: dat was het geval voor 98% van de toegekende premies, wat 82% van het uitgekeerde totaalbedrag vertegenwoordigt;
- bijna allemaal betrekking hadden op **renovatiewerken**: meer dan 99,5% van de premies en meer dan 92% van het totaalbedrag;
- in de eerste plaats werden aangewend om gebouwen te isoleren (ongeveer 3/4 van de bedragen), vervolgens om energiebesparende systemen en toestellen (verwarming en huishoudtoestellen) te installeren en tot slot om energie-efficiënte investeringen te doen.

Het systeem van aanpassing van de premies aan de inkomens heeft zijn doel bereikt: gezinnen met een laag inkomen genieten doorgaans een grotere terugbetaling van hun investering dan andere gezinnen.

Het systeem heeft ook neveneffecten: de vaststelling dat er bij de aanvragers een aanzienlijk aantal huiseigenaars-bewoners zijn, doet de vraag van de energierenovatie van huurwoningen rijzen en induceert in 2012 de voorbereiding van een technisch-juridische studie over de 'huisvestingskosten' met de bedoeling om, bij renovaties, de verlaagde energiekosten te verdelen tussen de eigenaar en de huurders.

4. KORTOM, EEN SYSTEEM DAT BERUST OP BEPROEFDE INSTRUMENTEN DIE VOORTDUREND WORDEN BIJGESTELD

De 3 pijlers van het systeem werden uitgebreid beproefd door de toestroom van aanvragen in 2012-2013 en de daaruit voortvloeiende schuld en aanzuiveringsmaatregelen. Hun gezamenlijke werking blijft bemoedigende resultaten opleveren.

Algemeen heeft het systeem het belang aangetoond van een sterk informatiesysteem, dat voortdurend wordt beoordeeld en bijgesteld. Het werd verder geoptimaliseerd door de invoering van een informaticatoepassing voor de behandeling van de premies in 2012.

In het programma voor het stelsel met ENERGIEPREMIES voor 2016 is rekening gehouden met heel wat lessen die in dit verslag getrokken worden. Het wil rationeler zijn voor de meest doeltreffende werkzaamheden (audit, isolatie en verwarming), maar ook nog meer oog hebben voor eenieders

behoeften: er werden nieuwe doelgroepen bepaald, die vanaf nu automatisch gekoppeld worden aan inkomenscategorie C (lage inkomens). Het gaat om:

- Gemeenschappelijke voorzieningen;
- Verenigingen van mede-eigenaars;
- Eigenaars-verhuurders.

Bij de uitwerking van het premiestelsel 2016 zijn een aantal technische aanbevelingen geformuleerd en in aanmerking genomen. Zo is het premiestelsel gestabiliseerd over een langere periode dan een jaar, om aanvragers in staat te stellen hun werken beter te plannen.

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering heeft op 24 september 2015 het ENERGIEPREMIESTELSEL voor 2016 goedgekeurd, met behoud van het globale budget van 22 miljoen euro.